« Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος »

ΕΤΟΣ Γ'. ΣΜΥΡΝΗ, τῇ 15 Μαΐου 1860. Ἀριθ. 3.

ΠΕΡΙ ΜΥΡΜΗΚΩΝ.

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Ὁ βασιλικὸς θάλαμος εἶναι ἰσόπεδος σχεδὸν μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους, ἀπέχει ἐξ ἴσου ἀφ' ὅλα τὰ μέρη τῆς οἰκοδομῆς, καὶ κεῖται κατ' εὐθεῖαν ὑποκάτω τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου. Περικυκλοῦται δὲ πανταχόθεν ἀπὸ τὰ βασιλικὰ καλούμενα δωμάτια, τὰ ὁποῖα περιέχουσι μόνον ἐργάτας καὶ στρατιώτας, οἵτινες δὲν διαμένουσιν εἰς τὴν φωλεὰν δι' ἄλλον σκοπὸν, εἰμὴ τοῦ νὰ φυλάττωσιν ἢ νὰ ὑπηρετῶσι τοὺς κοινοὺς γονεῖς των, ἀπὸ τῶν ὁποίων τὴν ἀσφάλειαν ἐξαρτᾶται ἡ εὐδαιμονία, καὶ κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἐγχωρίων Μαυριτανῶν, ἡ ὕπαρξις ὅλης τῆς κοινότητος. Τὰ δωμάτια ταῦτα συναπαρτίζουσι πολύπλοκον λαβύρινθον, ἐκτεινόμενον ἕνα πόδα ἢ καὶ περιπλέον, κατὰ τὴν διάμετρον ἀπὸ τὸν βασιλικὸν θάλαμον πρὸς πᾶσαν διεύθυνσιν. Ἐνταῦθα ἀρχίζουσι τὰ Τιθηνεῖα καὶ αἱ Ἀποθῆκαι διὰ τὰ ζωοτρόφιμα, καὶ, ἀποχωριζόμενα διὰ μακρῶν κενῶν δωματίων καὶ παρόδων, αἱ ὁποῖαι τὰς περικυκλόνουσι καὶ τὰς συσχετίζουσι πρὸς ἀλλήλας, ἐξακολουθοῦσι νὰ ἐκτείνωνται καθ' ὅλα τὰ μέρη μέχρι τοῦ ἐξωτερικοῦ ὀστράκου ἢ περικαλύμματος, καὶ φθάνουσι πρὸς τὰ ἄνω μέχρι τῶν δύω τρίτων ἢ τριῶν τετάρτων τοῦ ὅλου ὕψους τοῦ λόφου, ἀφίνουσαι κενὸν τόπον εἰς τὸ μέσον ὑποκάτω τοῦ θόλου, ὁ ὁποῖος ὁμοιάζει τὸν νάρθηκα παλαιᾶς μητροπολιτικῆς ἐκκλησίας, καὶ περικυκλοῦται ἀπὸ μεγάλα Γοτθικὰ τόξα, τὰ ὁποῖα ἐνίοτε εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς πόδας ὑψηλὰ πλησίον τοῦ μετώπου τοῦ νάρθηκος, ἀλλ' ἐλαττοῦνται ταχέως καθ' ὅσον ἀπομακρύνονται, καθὼς οἱ καμαρωτοὶ διάδρομοι τῆς σκηνογραφίας, καὶ χάνονται ἐπὶ τέλους μεταξὺ τῶν ἀναριθμήτων θαλάμων καὶ Τιθηνείων καὶ παρόδων. Πάντες οὗτοι οἱ θάλαμοι καὶ αἱ πάροδοι εἰσὶ καμαρωτοὶ καὶ συντείνουσιν ἀμοιβαίως εἰς τὴν ὑποστήριξιν ἀλλήλων. Ἡ ἐσωτερικὴ οἰκοδομὴ ἢ τὸ ἄθροισμα τῶν Τιθηνείων, θαλάμων, καὶ παρόδων ἔχει ὁμαλὴν στέγην ἄνευ οὐδεμιᾶς ὀπῆς. Διὰ τοῦ μέσου τούτου, ἂν κατὰ σύμπτωσιν ἤθελε διαπεράσει τὸ ὕδωρ τὸν ἐξωτερικὸν θόλον, τὰ ὑποκάτωθεν δωμάτια διατηροῦνται ἀβλαβῆ. Ὁ ῥηθεὶς ἀνοικτὸς τόπος ἔχει πρὸς τούτοις ὁμαλὸν ἔδαφος, κείμενον ὑπεράνω τοῦ βασιλικοῦ θαλάμου, ἀδιαπέραστον ἀπὸ ὕδωρ, καὶ οὕτω πως κατεσκευασμένον, ὥστε, ἂν λάβῃ ποτὲ εἴσοδον τὸ ὕδωρ, διοχετεύεται δι' ὑπογείων σωλήνων ἐξαισίου μεγέθους· εἷς ἐξ αὐτῶν μετρηθεὶς εὑρέθη ἔχων δεκατριῶν δακτύλων διάμετρον· εἰσὶ δὲ ἐντελῶς κυλινδρικοὶ καὶ χρισμένοι ἐσωτερικῶς μὲ τὸ αὐτὸ εἶδος τοῦ πηλοῦ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον σύγκειται ὁ γεώλοφος ὅλος, καὶ ἀναβαίνοντες εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τοῦ ἐξωτερικοῦ φλοιοῦ ἑλικοειδῶς περικυκλόνουσιν ὅλην τὴν οἰκοδομὴν μέχρι τῆς κορυφῆς, καὶ διατέμνουσι καὶ συγκοινωνοῦσι μεταξύ των ἀναστομόνοντες εἰς διάφορα μέρη. Ἀφ' ἑκάστου μέρους τῶν μεγάλων παρόδων, πολυάριθμοι ὀχετοὶ ἢ μικρότεραι πάροδοι ἐξέρχονται ἐκτεινόμεναι εἰς διάφορα μέρη τῆς οἰκοδομῆς. Ὁ-

πάρχουσι πρὸς τούτοις πολλόταται, ῥέπουσαι πρὸς τὰ κάτω, καὶ καταβαίνουσαι τρεῖς ἢ τέσσαρας πόδας κάτωθεν τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους, κατὰ κάθετον ἐντὸς τῆς ἄμμου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν οἱ ἐργατικοὶ Τέρμητες ἐκλέγουσι τὰ λεπτότερα μόρια, ἅτινα μαλασσόμενα ἐντὸς τοῦ στόματός των, ἀποκαθιστῶνται ἐν εἴδει κεραμωτοῦ, σκληρὸς πηλός, ἐξ οὗ σύγκειται ὁ γεώλοφος, καὶ ὅλα τὰ δωμάτια τῆς οἰκίας των, ἐκτὸς τῶν Τιθηνείων. Ἄλλαι πάροδοι καταβαίνουσαι, διεξάγουσιν ὁριζοντίως πρὸς πᾶσαν διεύθυνσιν, καὶ διατρέχουσιν ὑπογείως μὲν, ἀλλὰ πλησίον τῆς ἐπιφανείας εἰς μακρυνὰ διαστήματα. Ὑπόθες ὅτι ὅλοι οἱ μυρμηκόλοφοι, ἐντὸς ἑκατὸν ὀργυιῶν ἀνθρωπίνης τινὸς οἰκίας, κατεστράφησαν ὁλοτελῶς, οἱ κάτοικοι ἐκείνων, αἵτινες κεῖνται μακρότερα, ἔχουσι τὴν ἐπιτηδειότητα νὰ ἐκτείνωσι τὰς ὑπονόμους των, καὶ νὰ ὑποκλέψωσι τὰ ἐν αὐτῇ ζωοτρόφιμα καὶ πραγματείας, ἂν ὁ οἰκοδεσπότης δὲν καταβάλῃ μεγάλην προσοχὴν καὶ περίσκεψιν εἰς τὸ νὰ ματαιώσῃ τὰς ἐπιδρομάς των.

Ὅταν γένῃ ῥῆγμα εἰς ἕνα ἐκ τῶν γεωλόφων, τὸ πρῶτον ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον σύρει τὴν προσοχὴν τοῦ θεατοῦ, εἶναι ἡ διαγωγὴ τῶν στρατιωτῶν, ἢ μαχίμων ἐντόμων. Ἅμα δοθῇ τὸ πρῶτον κτύπημα, ἐξέρχεται εἰς στρατιώτης, περιπατεῖ κύκλῳ τοῦ κρημνίσματος, καὶ φαίνεται ὅτι ἐξετάζει τὴν φύσιν τοῦ ἐχθροῦ, ἢ τὴν αἰτίαν τῆς προσβολῆς· ἔπειτα εἰσέρχεται εἰς τὸ ἔνδον τοῦ γεωλόφου πάλιν, δίδει τὸ πολεμιστήριον σημεῖον, καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἐξορμῶσι πολυάριθμα στίφη μυρμήκων μὲ ὅσην ταχύτητα δύνανται νὰ ἐξέλθωσι διὰ τοῦ ῥήγματος. Δὲν εἶναι εὔκολον νὰ περιγράψωμεν τὴν ὀργὴν, τὴν ὁποίαν δεικνύουσι τὰ πολεμικὰ αὐτὰ ἔντομα. Ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν προθυμίαν των τοῦ νὰ ἀποκρούσωσι τὸν ἐχθρὸν, συχνάκις ἀνατρέπονται καὶ κρημνίζονται εἰς τὸ κατωφερὲς τοῦ γεωλόφου, ἀλλ' ἀνορθόνονται ταχέως καὶ δάκνουσι πᾶν τὸ προστυχόν. Ὁ δῆγμὸς οὗτος ὁμοῦ μὲ τὸ κροῦσμα τῶν χηλῶν των κατὰ τοῦ ἐδάφους ὅπου ἵστανται, προξενεῖ τρυγμόν τινα ἢ δόνησιν, ὀξυτέραν κατά τι καὶ ταχυτέραν ἀπὸ τὸν κτύπον ἑνὸς ὡρολογίου, καὶ ἐμπορεῖ νὰ ἀκουσθῇ εἰς διάστημα τριῶν ἢ τεσσάρων ποδῶν. Ἐνῷ προχωρεῖ ἡ ἐπίθεσις, εὑρίσκονται εἰς τὸν μεγαλήτερον θόρυβον καὶ ταραχήν. Ἂν προφθάσωσι κἀνὲν μέρος τοῦ σώματος τοῦ ἐχθροῦ των, ἀμέσως κάμνουσι τραῦμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐξέρχεται αἷμα, ἰσοσταθμοῦν μὲ τὸ βάρος τοῦ ἰδίου των σώματος. Ὅταν προσβάλωσι τὴν κνήμην, ἡ αἱματώδης κηλὶς ἐπὶ τῆς περικνημίδος ἐκτείνεται ὑπὲρ τὸν ἕνα δάκτυλον κατὰ πλάτος. Αὐτοὶ κάμνουσι τὰς κυρτὰς γνάθους των νὰ συναντηθῶσιν ἐντὸς τοῦ κρέατος, καὶ ποτὲ δὲν ἐκολλῶνται, ἀλλ' ὑποφέρουσι νὰ διασπασθῶσιν ἓν πρὸς ἓν τὰ μέλη καὶ τὸ σῶμά των εἰς τμήματα, χωρὶς νὰ ζητῶσι νὰ σωθῶσι διὰ τῆς φυγῆς. Ἂν ἐξ ἄλλου μέρους τοῦ ἀποφύγῃ τις καὶ δὲν τοῖς δώσῃ περαιτέρω ἐνόχλησιν, ἐντὸς ἡμισείας ὥρας, ἀποσύρονται εἰς τὴν φωλεὰν, ὡς νὰ ὑπέθετο, ὅτι ὁ φοβερὸς ἐχθρὸς τῶν ὑπεχώρησε. Πρὶν ἢ ἐμβῶσιν ὅλοι οἱ στρατιῶται εἰς τὰ καταγώγιά των, τὰ ἐργατικὰ ἔντομα εἰσὶν ὅλα εἰς κίνησιν, καὶ τρέχουσι πρὸς τὸ βεβλαμμένον μέρος, φέρον ἕκαστον εἰς τὸ στόμα του ποσότητά τινα παρεσκευασμένου κεραμωτοῦ, τὸ ὁποῖον προσκολλῶσι κύκλῳ τοῦ ῥήγματος μὲ τοσαύτην ταχύτητα καὶ εὐκολίαν, ὥστε καί τοι ἄπειρον τὸ πλῆθος αὐτῶν, ποτὲ δὲν προσκόπτουσιν ὁ εἷς κατὰ τοῦ ἄλλου. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς φαινομένης ταύτης ταραχῆς καὶ τοῦ θορύβου, ὁ θεατὴς ἐκπλήττεται εὐαρέστως, βλέπων ἕνα τοῖχον βαθμηδὸν ἐγειρόμενον, καὶ ἀναπληροῦντα τὸ χάσμα. Ἐνῷ οἱ ἐργάται ἐνασχολοῦνται οὕτω, ὅλοι σχεδὸν οἱ στρατιῶται μένουσιν ἔνδον, ἐκτὸς τινὸς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὁ ὁποῖος περιπατεῖ μεταξὺ ἑξακοσίων ἢ χιλίων ἐργατῶν, χωρὶς ποτὲ νὰ ἐγγίσῃ τὸ κεραμωτόν. Εἷς στρατιώτης μ' ὅλον τοῦτο ἵσταται πάντοτε πλησίον τοῦ τοίχου, τὸν ὁποῖον κτίζουσιν οἱ ἐργάται. Ὁ στρατιώτης οὗτος περιέρχεται βραδέως τὸ χεῖλος τοῦ τοίχου, καὶ εἰς διάστημα ἑνὸς ἢ δύο λεπτῶν, ἑκάστοτε ὑψώνει τὴν κεφαλήν του, κρούει ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς τὰς χηλάς του, καὶ κάμνει τὸν προμνησθέντα δονητικὸν ἦχον. Ἀμέσως ἓν γενικὸν σύριγμα ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ θόλου, καὶ ἀφ' ὅλα τὰ κοιλώματα καὶ τὰς παρόδους. Ὅτι τὸ σύριγμα τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τοὺς ἐργατικοὺς εἶναι πρόδηλον, διότι εἰς ἕκαστον σημεῖον τούτου τοῦ εἴδους ἐργάζονται μὲ διπλασίαν ταχύτητα καὶ προθυμίαν. Ἡ ἀνανέωσις ὅμως τῆς προσβολῆς ἀμέσως μεταβάλλει τὴν σκηνήν. Μὲ τὸ πρῶτον κτύπημα, οἱ ἐργάται τρέχουσιν εἰς τοὺς πολυπληθεῖς σωλῆνας καὶ παρόδους, ἀπὸ τὰς ὁποίας γέμει ἡ κατοικία των, μὲ τοσαύτην ταχύτητα, ὥστε φαίνονται ὡς νὰ ἐχάνοντο, διότι εἰς μίαν στιγμὴν ὅλοι γίνωνται ἄφαντοι, καὶ οἱ στρατιῶται ἐξορμῶσιν ἐπίσης πολυπληθεῖς, καὶ πλήρεις μανίας, ὡς πρότερον. Ὅταν δὲν εὕρωσιν ἐχθρὸν, ἐπιστρέφουσι πάλιν ἡσύχως εἰς τὰ ἴδια, καὶ μετ' ὀλίγον φαίνονται πάλιν οἱ ἐργάται φορτωμένοι, ὡς καὶ πρότερον, ἐξ ἴσου δραστήριοι καὶ φιλόπονοι, μὲ ὀλίγους τινὰς στρατιώτας μεταξύ των, ἐκ τῶν ὁποίων εἷς ἢ ἄλλος ἐκ διαλειμμάτων δίδει τὸ σημεῖον διὰ νὰ σπεύδωσιν εἰς τὸ ἔργον των. Οὕτω πως ἡ ἡδονὴ τοῦ νὰ τοὺς βλέπῃ τις ἐξερχομένους εἰς πόλεμον ἢ ἐργασίαν ἐναλλάξ, ἐμπορεῖ νὰ ἀνανεωθῇ, ὁσάκις ἡ περιέργεια τὸν παρακινεῖ ἢ τὸ συγχωρεῖ ὁ καιρὸς, καὶ θέλει εὑρεῖ πάντοτε, ὅτι ποτὲ τὸ ἓν τάγμα δὲν ἀναδέχεται τὰ χρέη τοῦ ἄλλου, οὐδ' εἰς τὰς πλέον κατεπειγούσας ἀνάγκας.

Εἶναι καθ' ὑπερβολὴν δύσκολον νὰ ἐξιχνιάσῃ τις τὰ ἐσωτερικὰ μέρη μιᾶς φωλεᾶς ἢ γεωλόφου. Τὰ δωμάτια, τὰ ὁποῖα περιστοιχίζουσι τὸν βασιλικὸν θάλαμον καὶ τὰ Τιθηνεῖα, καὶ ἐν γένει ὁλόκληρος ἡ οἰκοδομὴ, ἔχουσι τοσαύτην ἀλληλουχίαν, ὥστε ὁ κρημνισμὸς ἑνὸς τόξου, ἤτοι καμάρας, συνεπιφέρει τὴν πτῶσιν δύο ἢ τριῶν ἄλλων. Ἕτερον μέγα ἐμπόδιον εἶναι ἡ πεισμονὴ τῶν πολεμιστῶν, οἵτινες ἀμφισβητοῦσιν ἕκαστον δάκτυλον γῆς, καὶ μάχονται μέχρι τελευταίας ἀναπνοῆς, πληγόντες καιρίως τοὺς ὅσοι ἐργάζονται εἰς τοιαύτην ἀπόπειραν, καὶ ὑποχρεόνοντες αὐτοὺς ἐνίοτε νὰ παραιτηθῶσι τοῦ σκοποῦ των. Ἐκτὸς τούτου, ἐνῷ οἱ στρατιῶται μάχονται εἰς ὑπεράσπισιν τῶν προμαχώνων, οἱ ἐργάται χαρακόνουσι τὰς εἰσόδους ἐσωτερικῶς, φράττοντες τὰς παρόδους καὶ τὰς σύριγκας, αἵτινες φέρουσιν εἰς τὰ διάφορα δωμάτια· ἰδιαιτέρως δὲ τὰς εἰς τὸν βασιλικὸν θάλαμον ἀγούσας διόδους ἐπιστομίζουσι τόσον ἐντέχνως, ὥστε δὲν ἐμπορεῖ νὰ διακριθῇ, ἐν ὅσῳ μένει κάθυγρος, καὶ ἐξωτερικῶς δὲν ἔχει ἄλλην ὁμοιότητα, εἰμὴ ἀμόρφου τινὸς βώλου χώματος· ἐμπορεῖ νὰ γνωρισθῇ μόλον τοῦτο ἀπὸ τὴν θέσιν του, καὶ ἀπὸ τὰ πλήθη τῶν στρατιωτῶν καὶ ἐργατῶν, οἵτινες συναθροίζονται ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν διὰ νὰ τὸν ὑπερασπισθῶσιν ἢ νὰ ἀποθάνωσιν εἰς τὰ ἐρείπιά του. Δὲν τὸν ἐγκαταλείπουσιν οὐδέποτε, καὶ ὅταν ἀνασκαφῇ φαίνεται πάντοτε πλήρης. Οἱ ὑπηρέται τρέχουσι πάντοτε πρὸς μίαν διεύθυνσιν, κύκλῳ τῆς βασιλίσσης μὲ τὴν μεγαλητέραν μέριμναν καὶ κηδεμονίαν· οἱ μὲν ἱστάμενοι περὶ τὴν κεφαλήν της διὰ νὰ τῇ προσφέρωσί τι, ὡς φαίνεται, οἱ δὲ λαμβάνοντες τὰ ὠά της καὶ συσσωρεύοντές τα προσεκτικῶς εἰς ἓν μέρος τοῦ θαλάμου, καὶ ἄλλοι ἄλλο.

Ὑπὸ Δ. Σ. (Ἰατροῦ.)

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΧΘΡΟΠΡΑΞΙΩΝ ΤΩΝ ΖΩΩΝ.

Ὅταν μελετᾷ τις ἐσκεμμένως τὸ σύστημα τῶν ἐμψύχων ὄντων, ἅτινα παρουσιάζονται ἐπὶ τοῦ πλανήτου μας τοῦ μόνου τὸν ὁποῖον γνωρίζομεν καλῶς, ἀπορεῖ καὶ ἐκπλήττεται διὰ τὴν γενικὴν σκηνὴν τῶν φόνων καὶ τῶν σφαγῶν, αἵτινες παρουσιάζονται ἀδιαλείπτως καὶ πανταχοῦ εἰς τὴν θέαν του. Δὲν ὑπάρχει ἴσως κἀνὲν εἶδος ζώου, τοῦ ὁποίου ἡ ὕπαρξις δὲν ἐξαρτᾶται, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον, ἀπὸ τὸν θάνατον καὶ ὄλεθρον ἄλλων. Πᾶν ζῶον, ὅταν δὲν στερηθῇ τῆς ζωῆς παράκαιρα ἀπὸ ἐχθρικὰς προσβολὰς, ἢ ἀπὸ συμφοράν τινα, ἀπολαύει προσωρινῆς τινος ὑπάρξεως, τῆς ὁποίας ἡ διάρκεια ἀναλογεῖ πρὸς τὴν φύσιν του καὶ πρὸς τὸν βαθμὸν, τὸν ὁποῖον κατέχει εἰς τὴν κτίσιν, καὶ ἡ ὕπαρξις αὕτη ἀπαρατρέπτως τελειόνει εἰς θάνατον καὶ διάλυσιν. Οὗτος εἶναι ὁ ἀκράδαντος νόμος τῆς φύσεως, εἰς τὸν ὁποῖον ὅλα τὰ ἔμψυχα ὄντα ὀφείλουσι νὰ ὑποκύψωσιν. Ἀλλ' ἡ ἀναγκαία αὕτη καὶ γενικὴ καταστροφὴ τῆς ἀτομικῆς ζωῆς, καί τοι μεγάλη, εἶναι μηδὲν συγκρινομένη πρὸς τὴν ἐξολόθρευσιν, τὴν ὁποίαν ἐπιφέρει ἕτερος νόμος, ὅστις ὠθεῖ τὰ ζῶα εἰς τὸ νὰ φονεύωσι καὶ κατατρώγωσι τὰ διάφορα εἴδη, καὶ ἐνίοτε τὸ ἰδικόν των. Εἰς τὸ σύστημα τῆς φύσεως, ὁ θάνατος καὶ ἡ διάλυσις φαίνονται ὅτι εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν διατήρησιν καὶ παράτασιν τῆς ζωῆς. Ἀλλὰ, μ' ὅλον ὅτι πᾶν ζῶον σχεδὸν, ἐν μέρει, ἐξαρτᾶται διὰ τὴν ὕπαρξίν του ἀπὸ τὸν θάνατον ἄλλων, ὑπάρχουσι μερικὰ εἴδη εἰς πάσας τὰς φυλὰς ἢ τάξεις, τὰ ὁποῖα διακρίνονται διὰ τῆς ἐπωνυμίας *Σαρκοφάγα*, ἢ *Ἁρπακτικά*, διότι ζῶσι κυριωτέρως, ἢ ἀποκλειστικῶς ἀπὸ σάρκας. Ὅθεν πραγματευόμενοι περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, πρῶτον θέλομεν ἀναφέρει μερικὰ παραδείγματα τῶν ἐχθροπραξιῶν καὶ ἁρπαγῶν τῶν ζώων, καὶ ἑπομένως θέλομεν προσπαθεῖσει νὰ δείξωμεν τὰς ὠφελείας, αἱ ὁποῖαι προέρχονται ἀπὸ αὐτὴν τὴν φαινομένην σκληρὰν θεσμοθεσίαν τῆς φύσεως. Εἰς τὸν τελευταῖον κλάδον τῆς ὑποθέσεώς μας ὅμως, δὲν πρέπει νὰ προσδοκᾷ τις ὅτι πᾶσα δυσκολία ἔχει νὰ ἐξομαλυνθῇ, καὶ ὅτι πᾶν ζήτημα θέλει λυθῇ. Καθὼς πάντα τὰ λοιπὰ μέρη τῆς οἰκονομίας τῆς φύσεως, οὕτω καὶ ἡ ἀνάγκη, ἢ ἡ ὑποτιθεμένη ὠμότης καὶ ἀδικία τοῦ νὰ ἀφίνωνται τὰ ζῶα νὰ κατατρώγονται μεταξύ των, εἶναι μυστήριον, τὸ ὁποῖον ποτὲ δὲν θέλομεν δυνηθῇ νὰ διασαφήσωμεν. Ἀλλὰ δὲν ἀπελπιζόμεθα τοῦ νὰ δείξωμεν πολλὰς οὐσιώδεις ὠφελείας, αἵτινες πηγάζουσιν ἀπὸ τὴν γενικὴν ταύτην σκηνὴν τῆς ἐξολοθρεύσεως τῶν ζώων.

Ἀφ' ὅλα τὰ ἁρπακτικὰ ζῶα ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὁ μέγιστος ὀλετήρ. Ἡ ἐξολόθρευσις τῶν Σαρκοφάγων, τῶν Τετραπόδων, τῶν Πτηνῶν, καὶ τῶν Ἐντόμων περιορίζεται συνήθως εἰς ἰδιαίτερά τινα εἴδη. Ἀλλ' ἡ ἁρπακτικότης τοῦ ἀνθρώπου μόλις ἔχει τινὰ ὅρον· ἡ ἐξουσία του ἐπὶ τῶν ζώων, ἅτινα κατοικοῦσιν ἐπ' αὐτῆς τῆς σφαίρας, εἶναι σχεδὸν ἀπόλυτος. Τὰ μὲν ἐκ τῶν φυλῶν τῶν Τετραπόδων, ὡς τὸν Ἵππον, τὸν Κύνα, τὴν Γαλῆν κάμνει οἰκιακοὺς δούλους, καὶ μ' ὅλον ὅτι μεταξὺ ἡμῶν κἀνὲν ἐξ αὐτῶν τῶν εἰδῶν δὲν χρησιμεύει διὰ τροφὴν, τὰ ὑποχρεόνει νὰ ἐργάζωνται ὑπὲρ αὐτοῦ, ἢ τὰ φυλάττει διὰ τὰς ἡδονὰς καὶ διασκεδάσεις του. Ἀπὸ ἄλλα Τετράποδα, ὡς τὸν Βοῦν, τὸ Πρόβατον, τὴν Αἶγα, καὶ ἀπὸ τὴν Ἔλαφον ἀπολαμβάνει ἀπείρους ὠφελείας. Ἰδιαιτέρως τοὺς Βόας, ἀφοῦ ἀπολαύσῃ τῶν καρπῶν τῶν κόπων καὶ τῆς γονιμότητός των, τοὺς ἀνταμείβει μὲ θάνατον, καὶ ἔπειτα τρώγει τὰ πτώματά των. Πολλὰ ἄλλα εἴδη, καί τοι συνήθως ἄχρηστα πρὸς τροφὴν, θυσιάζονται καθ' ἑκάστην εἰς ἑκατομμύρια διὰ ἐμπορικοὺς σκοποὺς, διὰ τὴν πολυτέλειαν καὶ διὰ τὰς φαντασίας του. Μυριάδες Τετραπόδων ἐξολοθρεύονται ἐτησίως ἕνεκα τῆς διφθέρας, τοῦ δέρματος, τῶν χαυλιοδόντων, τῶν ἡδυπνόων ἐκκρίσεών των κτλ.

Ἐπὶ τῶν πτερωτῶν φυλῶν ἡ κυριαρχία τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἐκτεταμένη. Ὀλίγα ἤδη ὑπάρχουσι μεταξὺ τῶν πολυαρίθμων καὶ ποικιλομόρφων τάξεων τῶν Πτηνῶν, τὰ ὁποῖα δὲν θέλει, ἢ δὲν δύναται νὰ μεταχειρισθῇ εἰς τροφὴν

τοῦ σώματός του. Διὰ τῆς συνέσεως καὶ ἐπιτηδειότητός του ἠμπόρεσε νὰ ἐξημερώσῃ πολλὰ ἐκ τῶν γονιμωτέρων καὶ πλέων ἡδυκρέων εἰδῶν, ὡς Ἰνδικοὺς Ἀλεκτρυόνας, Χῆνας καὶ τὰ διάφορα εἴδη τῶν Ἀλεκτορίδων, τὰ ὁποῖα πολλαπλασιάζει ἀπεριορίστως, καὶ τὰ κατατρώγει ὅταν θέλῃ.

Οὐδὲ οἱ κάτοικοι τῶν ὑδάτων δὲν διαφεύγουσι τὴν ἁρπακτικότητα τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ ποταμοί, αἱ λίμναι, καὶ αὐτὸς ὁ Ὠκεανὸς αἰσθάνονται τὴν δύναμιν τῆς κυριαρχίας του, καὶ ἀναγκάζονται νὰ τῷ χορηγῶσι ζωοτρόφιμα. Οὔτε ὁ ἀὴρ, οὔτε τὸ ὕδωρ δὲν δύνανται νὰ σώσωσι τὰ ζῶα, ἀπὸ τὴν εὐφυΐαν, τέχνην, καὶ ἐξολοθρευτικὴν φιλοπονίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἐμποροῦμεν μάλιστα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐξημέρωσε μερικοὺς ἰχθύας. Εἰς τεχνητὰς λίμνας τρέφει τὸν Κυπρῖνον, τὴν Πέρκην, τὴν Ἀμίαν καὶ ἄλλα εἴδη, μὲ τὰ ὁποῖα ἐνίοτε στολίζει τὴν τράπεζάν του.

Ἐνδεχόμενον ἦτον, ὅτι τὰ Ἔντομα καὶ τὰ Ἑρπετὰ, μερικὰ ἐκ τῶν ὁποίων ἔχουσι τὴν πλέον δυσάρεστον θεωρίαν, ἔμελλον νὰ ἐξαιρεθῶσιν ἀφ' ὅλα ὅσα διεγείρουσι τὴν ὄρεξιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλὰ μανθάνομεν ἐκ πείρας, ὅτι εἰς πάντα τόπον πολλὰ ἀμφίβια ἔντομα θεωροῦνται, ὡς λιχνεύματα τῆς πολυτελείας. Καὶ αὐτὴ ἡ Ἔχιδνα, καί τοι τόσον δηλητήριος, δὲν διαφεύγει τὰς παμφάγους γνάθους τοῦ ἀνθρώπου.

Οὕτως ὁ ἄνθρωπος κατέχει, καὶ συχνότατα ἐξασκεῖ τυραννικὴν κυριαρχίαν ἐπάνω εἰς πάντα σχεδὸν τὰ κτήνη, ὄχι διότι εἶναι ἰσχυρότατος πάντων τῶν ζώων, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ διάνοιά του, καί τοι ὁμοίας φύσεως, ὑπερτερεῖ πολὺ τῆς τῶν μάλιστα ὀξυνόων κτηνῶν. Αὐτὸς δεσπόζει ἐπὶ τῶν λοιπῶν ζώων, διότι αἱ δυνάμεις τοῦ νοός του εἰσὶ μείζονες. Ὑπερνικᾷ τὴν δύναμιν διὰ τῆς ἀγχινοίας, καὶ τὴν ταχύτητα διὰ τῆς τέχνης καὶ ἀκαμάτου φιλοπονίας. Ἀλλ' ἡ κυριαρχία τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῶν ἀλόγων ζώων δὲν εἶναι ἀπόλυτος. Μερικὰ εἴδη ἀποφεύγουσι τὴν ἐξουσίαν του διὰ τῆς πτήσεώς των, διὰ τῆς ταχύτητος τοῦ δρόμου των, διὰ τῶν ἀποκρύφων κευθμώνων των, καὶ διὰ τοῦ στοιχείου ἐν ᾧ ζῶσιν. Ἄλλα τὸν διεκφεύγουσι διὰ τῆς λεπτότητος τῶν σωμάτων των, καὶ ἄλλα, ἀντὶ νὰ τὸν ἀναγνωρίζωσι κυριάρχην, τὸν προσβάλλουσι θαῤῥαλέως, ὡς φανεροὶ πολέμιοι. Αὐτὸς ἐξυβρίζεται πρὸς τούτοις καὶ τραυματίζεται ἀπὸ τὰ κεντρία τῶν ἐντόμων, καὶ ἀπὸ τὰ δηλητήρια δήγματα τῶν ὄφεων.

Κατ' ἄλλην ἔποψιν ἡ κυριαρχία τοῦ ἀνθρώπου, καί τοι σχετικῶς μεγάλη, εἶναι πολλὰ περιωρισμένη. Αὐτὸς δὲν ἔχει ἐπιῤῥοὴν ἐπὶ τοῦ παντὸς, ἐπὶ τῶν κινήσεων καὶ ἐνεργειῶν τῶν οὐρανίων σωμάτων, ἢ ἐπὶ τῶν περιστροφῶν τῆς σφαίρας, ἐπὶ τῆς ὁποίας κατοικεῖ, καὶ οὐδὲ ἔχει γενικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ζώων, ἐπὶ τῶν φυτῶν, ἢ ἐπὶ τῶν ὀρυκτῶν. Ἡ δύναμίς του δὲν ἐκτείνεται εἰς εἴδη, ἀλλὰ περιορίζεται εἰς τὰ ἄτομα. Πᾶν τάγμα ὄντων κινεῖται εἰς τὴν πορείαν του, φθείρεται, ἢ ἀνακαινίζεται, διὰ τῆς ἀκαταμαχήτου δυνάμεως τῆς φύσεως. Καὶ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὠθούμενος εἰς τὰ πρόσω διὰ τοῦ γενικοῦ χειμάῤῥου τοῦ χρόνου καὶ τῆς φύσεως, δὲν δύναται νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ὕπαρξίν του. Ὑποχρεοῦται νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὸν καθολικὸν νόμον, καὶ, καθὼς ἄλλα ὀργανικὰ ὄντα, γεννᾶται, αὐξάνει εἰς ὥριμον ἡλικίαν καὶ ἀποθνήσκει. Μ' ὅλον ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἠδυνήθη νὰ ὑποτάξῃ τὰ ἔμψυχα ὄντα διὰ τῶν ἐξόχων δυνάμεων τοῦ νοός του, ἡ κυριαρχία του, καθὼς πᾶσα ἄλλη ἐξουσία, δὲν ἠδύνατο νὰ καθιδρυθῇ ἀσφαλῶς πρὸ τῆς συστάσεως πολυαρίθμων κοινωνιῶν. Ὁλόκληρος σχεδὸν ἡ δύναμίς του προέρχεται ἀπὸ τὴν κοινωνίαν, ἥτις δίδει ἐμβρίθειαν εἰς τὸ λογικὸν, ὤθησιν εἰς τὴν ἀγχίνοιάν του, καὶ συγκεντρόνει τὰς δυνάμεις του. Πρὸ τοῦ σχηματισμοῦ ἐκτεταμένων κοινωνιῶν, ὁ ἄνθρωπος ἦτο ἴσως τὸ πλέον ἀνίσχυρον καὶ τὸ ἧττον ἐπίφοβον πάντων τῶν ζώων. Γυμνὸς καὶ ἄοπλος ἐθεώρει τὴν γῆν ὡς ἀπέραντον ἐρημίαν, γέμουσαν ἰσχυρῶν καὶ ἁρπακτικῶν θηρίων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα κατεβροχθίζετο συχνάκις. Καὶ πολὺν χρόνον μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει, ὅτι οἱ πρῶτοι ἥρωες ἦσαν θηριοκτόνοι. Ἀλλ' ἀφοῦ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐπληθύνθη, καὶ ἐξηπλώθη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὅτε διὰ τῆς κοινωνίας καὶ τῶν τεχνῶν ἠδυνήθη ὁ ἄνθρωπος νὰ κατακυριεύσῃ μέγα μέρος τῆς σφαίρας, ἠνάγκασε τὰ ἄγρια θηρία βαθμηδὸν νὰ ἀποσυρθῶσιν εἰς τὰς ἐρήμους. Ἐσμίκρυνε τὸν ἀριθμὸν τῶν Σαρκοφάγων καὶ βλαβερῶν εἰδῶν, ἀντέταξε τὰς δυνάμεις καὶ τὴν ἐπιδεξιότητα ἑνὸς ζώου εἰς τὰς τοῦ ἄλλου. Τὰ μὲν ὑπεδούλωσε διὰ τῆς τέχνης, καὶ ἄλλα διὰ τῆς βίας. Κατ' αὐτὸν δὲ τὸν τρόπον, μὲ τὴν πρόοδον τοῦ χρόνου, ἐξησφάλισεν ἐντελῶς ἑαυτὸν, καὶ συνέστησε κυριαρχίαν, ἥτις δὲν ἔχει ἄλλα ὅρια, εἰμὴ τὰς ἀπροσίτους ἐρήμους, τὰς διακεκαυμένας ἄμμους, καὶ τὰ παγωμένα ὄρη, ἢ τὰ σκοτεινὰ σπήλαια, ὅπου καταφεύγουσιν ὀλίγα τινὰ εἴδη ἐκ τῶν θηριωδῶν ζώων.

Μετὰ τὸν ἄνθρωπον, τὰ Σαρκοφάγα τετράποδα εἰσὶ τὰ πολυπληθέστερα καὶ τὰ πλέον ἐξολοθρευτικά. Διάφορα τῆς γῆς μέρη ἐνοχλοῦνται ἀπὸ Λέοντας, Τίγρεις, Πάνθηρας, Λύγκας, Λεοπαρδάλεις, Αἰλουροπαρδάλεις, Αἰλούρους, Κύνας, Θώας, Λύκους, Ἀλώπεκας, Ὑαίνας, Μοσχογαλᾶς, Ἰκτίδας, Σαπρογαλᾶς, Μυγαλᾶς, Ἰχνεύμονας, Ἄρκτους τὰς Λαιμάργους, Νυκτερίδας κτλ. Μ' ὅλον ὅτι πάντα ταῦτα, καὶ πολλαὶ ἄλλαι φυλαὶ τετραπόδων ζῶσι μόνον ἀπὸ αἱματοχυσίας καὶ φόνους, μερικὰ ἐξ αὐτῶν ὅμως, ὡς ἡ Τίγρις, ὁ Λύκος, ἡ Ὕαινα, καὶ πολλὰ ἄλλα ὑποδεέστερα εἴδη, εἰσὶν ἁρπακτικώτερα καὶ πλέον αἱμοβόρα παρά τ' ἄλλα. Ὁ Λέων, καί τοι περικυκλούμενος ἀπὸ ἄγραν, δὲν φονεύει περισσότερον ἀφ' ὅ,τι εἶναι ἱκανὸς νὰ φάγῃ Ἀλλ' ἡ Τίγρις εἶναι θηριώδης, καὶ αἱμοχαρὴς ἄνευ ἀνάγκης, καί τοι χορτασμένη ἀπὸ σφαγὰς, ἀδιαλείπτως διψᾷ αἷμα. Ἡ ἀκατάπαυστος μανία της δὲν παύει ποτὲ, ἐκτὸς ὅταν ἀναγκάζηται νὰ ἐνε-

δρεύῃ δι' ἄγραν εἰς τὰς ὄχθας τῶν λιμνῶν, ἢ τῶν ποταμῶν, ὅπου τὰ λοιπὰ ζῶα προσέρχονται διὰ νὰ πίωσιν. Ἁρπάζει καὶ σχίζει ἐκ νέου ἓν ζῶον μὲ τὴν αὐτὴν λύσσαν, τὴν ὁποίαν ἀρτίως ἐπέδειξε κατατρώγουσα ἓν ἄλλο. Ἐρημόνει τοὺς τοὺς τόπους κατοικεῖ, καὶ δὲν φοβεῖται τὴν ὄψιν καὶ οὐδὲ τὰ ὅπλα τοῦ ἀνθρώπου. Θυσιάζει ὁλόκληρα ποίμνια ἡμέρων ζώων, καὶ πάντα τὰ θηρία ὅσα ἐμπέσωσιν εἰς τὴν δύναμιν τῶν τρομερῶν ὀνύχων της. Προσβάλλει τοὺς νέους Ἐλέφαντας καὶ Ῥινοκέρους, καὶ ἐνίοτε αὐθαδιάζει καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ Λέοντος. Τὸ ὁρμέμφυτόν της εἶναι ἀδιάλειπτος μανία, τυφλὴ καὶ ἀδιάκριτος θηριωδία, ἥτις συχνάκις τὴν βιάζει νὰ καταφάγῃ τοὺς ἰδίους της σκύμνους, καὶ νὰ διαμελίσῃ τὴν μητέρα των καὶ σύντροφόν της, ἐνῷ αὐτὴ προσπαθεῖ νὰ τὸν ὑπερασπισθῇ. Χαίρει εἰς τὰ αἵματα, καὶ χορταίνεται μ' αὐτὰ μέχρι μέθης. Σχίζει τὰ σώματα τῶν ζώων, ὄχι δι' ἄλλον σκοπὸν, εἰμὴ τοῦ νὰ χώσῃ τὴν κεφαλήν της ἐν αὐτοῖς, καὶ νὰ ῥοφήσῃ τὸ αἷμα αὐτῶν, τῶν ὁποίων αἱ πληγαὶ συνήθως ἐξαντλοῦνται, πρὶν ἢ κορεσθῇ ἡ δίψα της. Ἡ Τίγρις εἶναι ἴσως τὸ μόνον ζῶον, τοῦ ὁποίου ἡ θηριωδία εἶναι ἀκαταγώνιστος. Οὔτε ἡ βία, οὔτε ὁ περιορισμὸς, οὔτε φιλοδώρημα δύνανται νὰ ἡμερώσωσι τὸ ἀτίθασσον ἦθός της. Μὲ αὐστηρὰν, ἢ ἥπιον περιποίησιν ἐρεθίζεται ἐξ ἴσου· ἡ γαλήνιος καὶ συνδιαλλακτικὴ ἐπιῤῥοὴ τῆς κοινωνίας δὲν κάμνει οὐδεμίαν ἐντύπωσιν ἐπὶ τοῦ τραχέος καὶ ἀδιορθώτου χαρακτῆρός της. Ὁ χρόνος ἀντὶ νὰ καταπραΰνῃ τὴν θηριωδίαν τῆς φύσεώς της, διερεθίζει μᾶλλον τὴν λύσσαν της. Διασχίζει μὲ ἴσην μανίαν τὴν χεῖρα, ἥτις τὴν τρέφει, καθὼς ἐκείνην ἥτις προτείνεται διὰ νὰ τὴν πατάξῃ. Θεωρεῖ δὲ πᾶν ἔμψυχον ἀντικείμενον ὡς νέαν ἄγραν, τὸ ἐπαπειλεῖ μὲ τρομακτικοὺς μυκηθμοὺς, καὶ συχνάκις πηδᾷ κατ' αὐτοῦ, χωρὶς νὰ συλλογίζηται τὰς ἁλύσεις της, αἱ ὁποῖαι τὴν περιστέλλουσι μόνον, ἀλλὰ δὲν ἰσχύουσι νὰ κατευνάσωσι τὴν μανίαν της.

Εἰς τὰ εὔκρατα κλίματα ὁ Λύκος φαίνεται ὅτι ὑπερβαίνει πάντα τὰ λοιπὰ ζῶα κατὰ τὴν θηριωδίαν καὶ ἁρπακτικότητα τῆς διαθέσεώς του. Ὅταν στενοχωρηθῇ ὑπὸ τῆς πείνης, καταφρονεῖ πάντα κίνδυνον. Προσβάλλει ὅλα ἐκεῖνα τὰ ζῶα, ἅτινα ὑπάρχουσιν ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐξαιρέτως δὲ, ὅσα δύναται νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ εὐκόλως, Ἀρνία, Ἐρίφια, κτλ. Ὅταν εὐδοκιμήσῃ εἰς τὰς ἐπιδρομάς του, ἐπανέρχεται συχνάκις εἰς τὴν ἐπίθεσιν, μέχρις ὅτου κυνηγετούμενος καὶ τραυματιζόμενος ἀπὸ ἀνθρώπους καὶ κύνας, ἀποσύρεται τὴν ἡμέραν εἰς τὸ καταγώγιόν του· τὴν νύκτα δὲ πάλιν ἐξορμᾷ, διατρέχει τοὺς ἀγροὺς, περιφέρεται ὁλόγυρα εἰς τὰς καλύβας φονεύει ὅσα ζῶα ἀφέθησαν ἔξω, σκάπτει τὴν γῆν ὑποκάτω τῶν θυρῶν, εἰσέρχεται μὲ τρομερὰν θηριωδίαν, θυσιάζει ὅσα ζῶα εὕρῃ, πρὶν ἀποφασίσῃ ν' ἀπέλθῃ, καὶ φέρει μεθ' ἑαυτοῦ τὰ θύματά του. Ὅταν αἱ τοιαῦται ἐπιδρομαὶ τύχῃ νὰ ἀποβῶσιν ἀτελεσφόρητοι, ἐπιστρέφει εἰς τὰ δάση, ἐρευνᾷ μὲ ἀπληστίαν, καὶ ἰχνηλατεῖ τὴν ὀσμὴν τῶν ἀγρίων ζώων, καὶ τὰ καταδιώκει ἕως οὗ πίπτουσι βορὰ εἰς τὴν ἀδηφαγίαν του. Ἐν ἑνὶ λόγῳ, ὅταν ἡ πεῖνά του ἦναι ὑπερβολικὴ, χάνει πᾶσαν ἰδέαν φόβου, προσβάλλει γυναῖκας καὶ παιδία, καὶ ἐνίοτε τοὺς ἄνδρας· ἐπὶ τέλους γίνεται ἔξω φρενῶν, ἕνεκα τῶν ὑπερβολικῶν κόπων του, καὶ ἐν γένει πίπτει θῦμα τῆς παραφορᾶς, τοῦ θυμοῦ, καὶ τοῦ ῥεμβασμοῦ του. Ὅταν πολλοὶ Λύκοι φανῶσιν ὁμοῦ, ἡ λῃστρικὴ αὕτη συμμορία συνοδεύεται μὲ θόρυβον καὶ τρομεροὺς ὠρυγμοὺς, καὶ σημαίνει προσβολὴν κατά τινος ἐκ τῶν μεγάλων ζώων, ὡς Ἐλάφου, Βοὸς, ἢ τινος μεγάλου Μολοσσικοῦ Κυνός. Ἅμα ἐκτελέσῃ τὸν σκοπόν της ἡ διαρπακτικὴ αὕτη ἀγέλη, διασκορπίζεται, καὶ ἐπιστρέφει ἕκαστος σιωπηλῶς εἰς τὴν μοναξίαν του. Οἱ Λύκοι ἀγαπῶσι τὰς ἀνθρωπίνους σάρκας. Τοὺς εἶδαν κατόπιν στρατευμάτων νὰ ἔρχωνται ἀγεληδὸν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, ὅπου οἱ νεκροὶ εἰσὶν ὀλιγώρως τεθαμμένοι, νὰ τοὺς ἐξορύτωσι, καὶ νὰ τοὺς καταβροχθίζωσι μὲ ἀκόρεστον ἀδηφαγίαν· ὅταν δὲ ἅπαξ οἱ Λύκοι γευθῶσιν ἀνθρωπίνων σαρκῶν, μετὰ ταῦτα προσβάλλουσιν ἀεί ποτε τοὺς ἀνθρώπους, προτιμῶσι τὸν ποιμένα μᾶλλον τοῦ ποιμνίου, κατατρώγουσι τὰς γυναῖκας, καὶ φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν τὰ παιδία. Ὁλόκληραι ἐπαρχίαι ἐνίοτε ἀναγκάζονται νὰ ὁπλισθῶσι, διὰ τοὺς λύκους.

Οὐδὲ αἱ πτερωταὶ φυλαὶ δὲν ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὸν γενικὸν νόμον τῆς ἐξολοθρεύσεως. Ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν καθ' αὐτὸ Σαρκοφάγων ὀρνέων εἶναι ἀναλόγως πολὺ ὀλιγώτερος, ἢ ὁ τῶν Σαρκοφάγων τετραπόδων. Τὰ Ὄρνεα περιπλέον εἰσὶν ἀσθενέστερα καὶ, κατὰ συνέπειαν, ὁ ὄλεθρος τὸν ὁποῖον προξενοῦσι μεταξὺ τῶν ζώων εἶναι πλέον περιωρισμένος, ἢ αἱ σφαγαὶ τὰς ὁποίας κάμνουσι καθ' ἑκάστην τὰ Σαρκοβόρα τετράποδα. Πολλὰ δὲ πτηνὰ λυμαίνονται τοὺς κατοίκους τῶν ὑδάτων· μεγάλαι φυλαὶ πτηνῶν συχνάζουσι εἰς τὰ ὕδατα, καὶ τρέφονται μὲ ἰχθύας μόνον. Κατὰ ἕνα λόγον, ὅλα τὰ εἴδη τῶν πτηνῶν ἐμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι σαρκοφαγοῦσι, διότι ὅλα τρώγουσι Μυίας, Σκώληκας, καὶ ἄλλα Ἔντομα, εἴτε πρὸς ἰδίαν τροφὴν, εἴδη διὰ τοὺς νεοσσούς των. Τὰ Σαρκοφάγα πτηνὰ, ὥσπερ τὰ Ἁρπακτικὰ Τετράποδα, δὲν φαίνονται τόσον γόνιμα, ὅσον τὰ ἡπιώτερα καὶ πλέον ἀβλαβῆ εἴδη. Τὰ πλειότερα ἐξ αὐτῶν γεννῶσιν ὀλίγα μόνον ὠά. Ὁ μέγας Ἀετὸς καὶ ὁ Ἁλιάετος γεννῶσι δύο μόνον ὠὰ κατ' ἔτος· ἡ Περιστερὰ, ἐμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν, ὅτι δὲν γεννᾷ περισσότερα διὰ μιᾶς, ἀλλ' αὐτὴ ὠοτοκεῖ δὶς, τρὶς, τετράκις ἢ πεντάκις ἀπὸ τὴν Ἄνοιξιν μέχρι τοῦ Φθινοπώρου. Ὅλα τὰ σαρκοφάγα ὄρνεα δεικνύουσιν ὠμὸν καὶ θηριώδη χαρακτῆρα, ἐνῷ τὰ ἄλλα εἴδη εἰσὶν ἥπια, εὐῤῥόσυνα καὶ εἰρηνικὰ κατὰ τὴν ὄψιν καὶ τὰ ἤθη των. Τὰ πλειότερα Σαρκοφάγα ὄρνεα ἐκ διώκουσι τοὺς νεοσσούς των ἀπὸ τὴν φωλεὰν καὶ τοὺς ἐγκαταλείπουσιν εἰς τὴν τύχην των, πρὶν

ἢ ἀποκτήσωσιν ἀρκούντως τὴν ἱκανότητα τοῦ νὰ προμηθεύονται τὰ πρὸς ζωάρκειάν των. Ἡ ὠμότης αὕτη προέρχεται ἀπὸ ἀτομικὴν ἔνδειαν τῆς μητρός. Ὅταν ἡ ἄγρα ἦναι ἐλλειπὴς, τὸ ὁποῖον συμβαίνει συχνάκις, αὐτὴ τρόπον τινὰ ἀποθνήσκει τῆς πείνης διὰ νὰ θρέψῃ τοὺς νεοσσούς της. Ἀλλ' ὅταν ἡ πεῖνά της καταντήσῃ ἀνυπόφορος, λησμονεῖ τὴν μητρικὴν στοργὴν, κτυπᾷ, ἀποβάλλει καὶ ἐνίοτε, εἰς παροξυσμὸν μανίας, προερχόμενον ἀπὸ ἔνδειαν, φονεύει τὰ τέκνά της. Ἀποστροφὴ πρὸς τὸν κοινωνικὸν βίον εἶναι ἕτερον ἀποτέλεσμα τῆς φυσικῆς τε καὶ προσκεκτημένης ταύτης ὠμότητος τοῦ χαρακτῆρος. Τὰ Ἁρπακτικὰ ὄρνεα, καθὼς καὶ τὰ Σαρκοβόρα τετράποδα, δὲν ζῶσι ποτὲ κοινωνικῶς, ἀλλ' ὥσπερ οἱ λῃσταὶ, διάγουσι μονήρη βίον. Ἀμοιβαία ἀγάπη ἑνόνει τὸν ἄῤῥενα καὶ τὴν θήλειαν, καὶ ἐπειδὴ ἀμφότεροι εἰσὶν ἱκανοὶ νὰ προβλέπωσι δι' ἑαυτοὺς, καὶ δύνανται νὰ δώσωσιν ἀμοιβαίαν βοήθειαν εἰς τὸν κατὰ τῶν λοιπῶν ζώων πόλεμον, δὲν ἀποχωρίζονται ποτὲ, καὶ μετὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἔρωτός των. Τὸ αὐτὸ ζεῦγος εὑρίσκεται πάντοτε εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, ἀλλὰ ποτὲ δὲν συναγελάζονται κατὰ πλῆθος,καὶ οὐδὲ κἂν κατὰ οἰκογενείας. Τὰ μεγαλήτερα εἴδη, καθὼς οἱ Ἀετοὶ ἀπαιτοῦσι περισσοτέραν ποσότητα τροφῆς, καὶ ἕνεκα τούτου, ποτὲ δὲν ἀφίνουσι τὰ τέκνα των, ἀφοῦ ἅπαξ γένωσιν ἀντίζηλοι, νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὰς θέσεις ὅπου αὐτοὶ συχνάζουσι Ἀλλ' ὅλα τὰ πτηνὰ, καὶ τὰ τετράποδα, τὰ ὁποῖα τρέφονται ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς γῆς, ζῶσιν οἰκογενειακῶς, ἀγαπῶσι τὸν κοινωνικὸν βίον, καὶ βόσκουσι κατὰ πολυπληθεῖς ἀγέλας, χωρὶς νὰ διαπληκτίζωνται ἢ νὰ ἐνοχλῶνται μεταξύ των.

Ἡ τε γῆ ἐπίσης καὶ ὁ ἀὴρ χορηγοῦσι παραδείγματα Ἁρπακτικῶν ζώων. Εἰς ταῦτα τὰ στοιχεῖα ὅρως, ὁ ἀριθμὸς τῶν σαρκοφάγων ζώων εἶναι σχετικῶς μικρός. Ἀλλ' οἱ κάτοικοι τῶν ὑδάτων πάντες ἐξαρτῶνται διὰ τὴν ὕπαρξίν των ἀπὸ ἁρπαγὰς καὶ φόνους. Ὁ βίος ἑκάστου ἰχθύος, ἀπὸ τὸν ἐλάχιστον μέχρι τοῦ μεγαλητέρου, εἶναι ἀδιάλειπτος σκηνὴ ἐχθροπραξιῶν, βίας καὶ ὑπεκφυγῆς. Ἡ διὰ τὴν τροφὴν ὄρεξίς των εἶναι σχεδὸν ἄπληστος, καὶ τοὺς ἀναγκάζει νὰ παραβλέπωσι πάντα κίνδυνον. Εὑρίσκονται ἀείποτε εἰς κίνησιν, καὶ τὸ ἀντικείμενον ὅλων τῶν κινημάτων αὐτῶν εἶναι νὰ καταφάγωσιν ἄλλους ἰχθύας, ἢ νὰ ἀποφύγωσι τὸν ἴδιόν των ὄλεθρον. Ὁ πόθος των διὰ τὴν τροφὴν εἶναι τόσον ἀδιάκριτος, ὥστε καταπίνουσιν ᾠδηφάγως πᾶν ὅ,τι ἔχει μορφὴν ἐμψύχου ὄντος. Ὅσοι ἔχουσι μικρὸν στόμα, τρέφονται μὲ σκώληκας καὶ μὲ τὸν θορὸν ἄλλων ἰχθύων· καὶ ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων τὰ στόματα εἰσὶ μεγαλήτερα, καταπτρώγουσι πᾶν ζῶον, τὸ ὁποῖον ἐμπορεῖ νὰ εἰσέλθῃ διὰ τοῦ οἰσοφάγου των, μὴ ἐξαιρουμένου τοῦ ἰδίου των εἴδους. Διὰ νὰ ἀποφύγωσι τὸν θάνατον τὰ μικρὰ ἰχθύδια προσφεύγουσιν εἰς ἀβαθῆ μέρη, ὅπου τὰ μεγαλήτερα εἴδη δὲν δύνανται νὰ τὰ καταδιώξωσιν. Ἀλλ' εἰς τὸ ὑδατῶδες στοιχεῖον κάμια θέσις δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀσφαλὴς, διότι καὶ εἰς τὰ ἀβαθῆ, τὸ Ὄστρεον, τὸ Κτένιον, τὸ Μύδιον ἐνεδρεύουσιν εἰς τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης, μὲ τὰ ὄστρακά των ἀνοικτὰ, ὥστε, ὅταν κἀνὲν ἰχθύδιον τὰ προσεγγίσῃ, ἀμέσως κλείουσι τὸ ὄστρακά των, καὶ κατατρώγουσιν ἐν ἀνέσει τὴν φυλακωμένην ἄγραν των. Ἡ θήρα ἤτοι ἡ καταδίωξις τῶν ἰχθύων δὲν περιορίζεται εἰς ἰδιαιτέρας χώρας. Ἀγέλαι ἑνὸς εἴδους ἀκολουθοῦσι μὲ ἀκάματον ἐπιμονὴν, τὰς τῶν ἄλλων εἰδῶν, διὰ μέσου ἐκτεταμένων διαστάσεων τοῦ Ὠκεανοῦ. Ὁ Ὀνίσκος κατατρέχει τὸν Λευκίσκον ἀπὸ τὰς ἀμμώδεις Σύρτεις τῆς Νέας γῆς μέχρι τῶν μεσημβρινῶν παραλίων τῆς Ἱσπανίας.

Εἶναι ἀξιοσημείωτον περιστατικὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐμψύχων ὄντων, ὅτι τὰ Σαρκοβόρα ὄρνεα καὶ τὰ Τετράποδα εἰσὶν ἧττον γόνιμα ἢ τὰ ἀβλαβῆ καὶ κοινωνικὰ ζῶα, ἀλλὰ τὰ Ἔνυδρα ζῶα, τὰ ὁποῖα ὅλα εἰσὶ σαρκοφάγα, ἐπροικίσθησαν μὲ ἐξαίσιον γονιμότητα. Ὅλα τὰ εἴδη τῶν ἰχθύων, ὀλίγων μόνον ἐξαιρουμένων, εἰσὶν ὠοτόκα. Μ' ὅλην τὴν καταπληκτικὴν ἀπώλειαν τῶν ὠῶν αὐτῶν ἀπὸ τὰ μικρότερα ἰχθύδια τὰ συχνάζοντα εἰς τὰς παραλίας, ἀπὸ τὰ φίλυδρα πτηνὰ, καὶ ἀπὸ τοὺς μεγαλητέρους ἰχθύας, ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα διαφεύγουσιν ἐξαρκοῦσιν νὰ χορηγῶσιν εἰς τὸν Ὠκεανὸν κατοίκους, καὶ νὰ τροφὴν εἰς μέγα μέρος τῆς ἀνθρωπότητος. Εἷς Ὀνίσκος, λόγου χάριν, κατὰ τὸν ἀκριβῆ ὑπολογισμὸν τοῦ Λουενχόεν, παράγει ἀπὸ ἕνα θορὸν ὑπὲρ τὰ ἐννέα ἑκατομμύρια ὠῶν εἰς μίαν μόνην Ἄνοιξιν. Ὁ Πλευρονήκτης γεννᾷ κατ' ἔτος ὑπὲρ τὸ ἓν ἑκατομμύριον, καὶ τὸ Σκομβρίον ὑπὲρ τὰς πεντακοσίας χιλιάδας. Τοσαύτη γονιμότης ἂν ἀφίνετο νὰ φθάνῃ εἰς ὥριμον ἡλικίαν, καὶ αὐτὸς ὁ Ὠκεανὸς, ἐντὸς ὀλίγων ἑκατονταετηρίδων, δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἀρκετὰ εὐρύχωρος νὰ περιέχῃ τὰ ἔμψυχα προϊόντα του. Ἡ ἐξαίσιος αὕτη γονιμότης ἐκπληροῖ δύο ἀξιολόγους σκοπούς. Ἐν τῷ μέσῳ ἀναριθμήτων ἐχθρῶν διασώζει τὰ ἰδιαίτερα εἴδη,καὶ χορηγεῖ εἰς ὅλα ἁρμοδίαν ποσότητα τροφῆς.

Εἴδομεν λοιπὸν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, μερικὰ Τετράποδα, ὀλίγα πτηνὰ, καὶ ὅλοι οἱ ἰχθύες εἰσὶ σαρκοφάγα. Ἀλλὰ τὸ σύστημα τοῦτο τοῦ ἐξολοθρευμοῦ καταβαίνει ἔτι χαμηλότερα. Πολλαὶ φυλαὶ τῶν Ἐντόμων πορίζονται τὴν τροφὴν τῶν ἀπὸ σαπρὰ πτώματα, ἀπὸ τὰ σώματα ζώντων ζώων, ἢ ἀπὸ τὰς σάρκας ἄλλων ἀσθενεστέρων ἐντόμων. Πόσαι μυῖαι θυσιάζονται καθ' ἑκάστην ἀπὸ τὴν πλέον ᾠδηφάγον καὶ πολυαριθμοτάτην φυλὴν τῶν Ἀραχνῶν; Αἱ ἀράχναι κατατρώγονται πάλιν ἀπὸ τὰς Ἰχνευμόνας μυίας καλουμένας. Τὸ πλῆθος τούτων τῶν Ἰχνευμόνων εἶναι ἀναρίθμητον, καὶ ἂν δὲν ἐχορταίνοντο μὲ τὴν σφαγὴν τῶν Καμπῶν καὶ ἄλλων ἐντόμων, οἱ καρποὶ τῆς γῆς ἤθελον ἀφανίζεσθαι παντάπασιν. Αἱ σφῆκες ἀγαπῶσι καθ' ὑπερβολὴν τὰ κρέατα, καὶ προσερχόμεναι εἰς τὰ κρεωπωλεῖα, ἀποδιώκουσι τὰς σαρκοβόρους μυίας,

καὶ πᾶν ἄλλο ἔντομον, τὸ ὁποῖον καταφεύγει ἐκεῖσε διὰ νὰ ἐναποθέσῃ τὰ ὠά του ἐντὸς τοῦ κρέατος. Οἱ κρεωπῶλαι ὠφελούμενοι ἀπὸ τὴν ζηλότυπον ταύτην ἐχθρικότητά των, ἐνθαῤῥύνουσι τὰς σφῆκας, καὶ τὰς μεταχειρίζονται ὡς φρουροὺς, δίδοντες εἰς αὐτὰς τὸ ἦπαρ, τὸ ὁποῖον προτιμῶσι μᾶλλον ἢ τὰ ἰνώδη κρέατα, ἴσως διότι ἐμποροῦσι νὰ τὸ σχίζωσιν εὐκολώτερα μὲ τοὺς ὀδόντας.

Ὁ Βιβλίσκος, ἢ ἄλλως Νύμφη καλουμένη, εἶναι καλῶς ἐγνωσμένη μυῖα, ἕνεκα τῆς ὡραιότητος τῶν χρωμάτων της, καὶ τῆς συμμετρίας τοῦ σχήματός της. Αἱ διαθέσεις της μ' ὅλον τοῦτο καὶ ὁ τρόπος τῆς ζωῆς της εἶναι ἀγριώτερος καὶ πλέον ἀρειμάνιος ἢ ὁ τῶν Ἀμαζόνων. Ὡς καὶ τὰ Σαρκοφάγα ὄρνεα. περιφέρεται εἰς τὸν ἀέρα, διὰ μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ καταβροχθίσῃ σχεδὸν πᾶν εἶδος πτερωτοῦ ἐντόμου. Ὅθεν συχνάζει εἰς τέλματα, εἰς στάσιμα ὕδατα, καὶ εἰς τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, ὅπου τὰ ἔντομα εἰσὶ πολυάριθμα. Ἡ ὄρεξίς της εἶναι τόσον ἀγροῖκος καὶ ἀκόρεστος, ὥστε τρώγει, ὄχι μόνον τὰς μικρὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς μεγάλας Σαρκοβόρους μυίας, τοὺς Σῆτας καὶ Ψυχὰς παντὸς εἴδους.

Ἐῤῥέθη πολλάκις ὅτι κανὲν ζῶον δὲν τρώγει αὐθορμήτως τὰ τοῦ ἰδίου εἴδους ζῶα. Ἡ παρατήρησις αὕτη ἔγινεν ἴσως μὲ τὸν σκοπὸν, ὅτι θέλει χρησιμεύσειν ὡς ἀπολογίαν διὰ τὸ γενικὸν σύστημα τῆς αἱματοχυσίας, τὸ ὁποῖον ἐθεσμοθέτησεν ἡ φύσις, ἢ τοὐλάχιστον πρὸς μετριασμὸν τοῦ φαινομένου κακοῦ. Ἀλλ' ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν ἦτον ὁ σκοπὸς τῆς παρατηρήσεως, κατὰ δυστυχίαν εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀμαθείας, διότι μερικὰ Τετράποδα, ὅλοι οἱ ἰχθύες, καὶ πολλὰ ἔντομα, δὲν κάμνουσι τοιαύτην διάκρισιν. Τὰ ἀσθενέστερα συνήθως ἀγρεύονται καὶ θυσιάζονται ἀπὸ τὰ ἰσχυρώτερα. Ὁ Ῥωμύρος ἔβαλεν εἴκοσιν ἐξ ἐκείνων τῶν Καμπῶν, αἵτινες τρέφονται ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς Δρυὸς, εἰς μίαν φιάλην, καὶ μ' ὅλον ὅτι τὰς ἐφοδιάζει τακτικῶς μὲ ἀφθονίαν νέων δρυοφύλλων, παρετήρει ὅτι καθ' ἑκάστην ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην ἀπέθνησκον, καὶ ἐρευνήσας προσεκτικώτερα τὴν αἰτίαν τοῦ θανάτου των, εὗρεν ὅτι αἱ ἰσχυρώτεραι προσέβαλλον μὲ τοὺς ὀδόντας, ἐφόνευον καὶ ἀπερῄφων τὰ ἐντόσθια τῶν ἀσθενεστέρων συντρόφων των, καὶ δὲν ἄφιναν ἄλλο, εἰμὴ τὴν κεφαλὴν, τοὺς πόδας, καὶ τὰ κενὰ δέρματα. Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν μία μόνη ἐκ τῶν εἴκοσιν ἔμεινε ζῶσα.

Αἱ κάμπαι ἔχουσι μυριάδας ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν, ὡς Πτηνὰ σχεδὸν παντὸς εἴδους, πολλὰ ἀπὸ τὰ μικρότερα Τετράποδα, τὰς ὁμοειδεῖς των Κάμπας, καὶ ἀπειράριθμα ἔντομα. Ἀλλ' ἡ μεγάλη αὕτη πηγὴ τοῦ ἐξολοθρευμοῦ των αὐξάνει περιπλέον ἀπὸ τὸ ὅ,τι ἐμποροῦσι νὰ ὀνομασθῶσιν ἐσωτερικοὶ ἐχθροί των. Πολλαὶ μυῖαι ἐναποθέτουσι τὰ ὠά των εἰς τὰ σώματα τῶν Καμπῶν. Ἀπ' αὐτὰ τὰ ὠὰ προέρχονται μικροὶ σκώληκες, οἵτινες βαθμηδὸν καταπτρώγουσι τὰ ἐντόσθια τοῦ ζώου, εἰς τὸ ὁποῖον ἐνδιαιτῶνται, καὶ μέλλοντες νὰ μεταμορφωθῶσιν εἰς χρυσαλίδας, τρυπῶσι τὸ δέρμα τῆς Κάμπης, κατασκευάζουσι τὸ περικάλλυμμα ἢ βομβύκιόν των, καὶ μένουσιν ἐπὶ τοῦ κενοῦ δέρματος μέχρις ὅτου λάβωσι τὴν μορφὴν μυιῶν, καὶ πετῶσιν εἰς τὸν ἀέρα.

Ὁ καθεὶς πρέπει νὰ ἐνθυμῆται ὅτι εἶδε τὴν Κραμβοκάμπην προσκολλημένην ἐπὶ παλαιῶν τοίχων, ἢ ἐπὶ τῶν παραθύρων τῶν καλυβῶν εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἐξ ὁλοκλήρου σκεπασμένην ἀπὸ ἐκείνας τὰς χρυσαλίδας αἵτινες ἔχουσι τὸ σχῆμα μικρῶν αὐλῶν, καὶ ὡραῖον κίτρινον χρῶμα. Ὁ ἐπικινδυνωδέστερος ἐχθρὸς τῆς Κάμπης εἶναι μέλας τις σκώληξ, ἔχων ἓξ ὀστρακώδη σκέλη. Εἶναι ἰσομήκης καὶ παχύτερος ἀπὸ μίαν μεσαίου μεγέθους Κάμπην. Εἰς τὸ ἔμπροσθεν τῆς κεφαλῆς μέρος ἔχει δύο κυρτὰς χηλὰς, μὲ τὰς ὁποίας εὐχερῶς τρυπᾷ τὴν κοιλίαν τῆς Κάμπης, καὶ δὲν ἀφίνει πλέον τὴν ἄγραν του μέχρις ὅτου τὴν καταφάγῃ ὁλόκληρον. Ἡ μεγαλητέρα Κάμπη δὲν ἐξαρκεῖ νὰ θρέψῃ αὐτὸν τὸν σκώληκα διὰ μίαν ἡμέραν. διότι αὐτὸς φονεύει καὶ τρώγει καθ' ἑκάστην πολλὰς ἐξ αὐτῶν. Οἱ λέμαργοι οὗτοι σκώληκες, ὅταν ἐμπλησθῶσι τροφῆς, γίνονται ἀδρανεῖς, καὶ σχεδὸν ἀκίνητοι. Ὅταν δὲ εὑρίσκωνται οὕτω χορτασμένοι, προσβάλλονται καὶ κατατρώγονται ἀπὸ μικροὺς σκώληκας τοῦ αὐτοῦ εἴδους. Ἀφ' ὅλα τὰ δένδρα ἡ δρῦς ἴσως τρέφει πλειοτέρας καὶ ποικιλωτέρας Κάμπας, καὶ περισσότερα ἀλλοειδῆ ἔντομα. Μεταξὺ ἄλλων, ἡ δρῦς κατοικεῖται ἀπὸ ἓν εἶδος Κανθάρων. Συχνάζουσι δὲ οὗτοι τὰς δρῦς, ἴσως διότι αὐτόθι κατοικοῦσι πολυάριθμοι Κάμπαι. Αὐτοὶ μεταβαίνουσιν ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον, καὶ ὅταν ἔχωσι διάθεσιν διὰ τροφὴν, προσβάλλουσι καὶ τρώγουσι τὴν προστυχοῦσαν πρώτην Κάμπην.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΣΥΖΥΓΙΚΟΣ ΕΡΩΣ.

Ἐξ ὅλων τῶν διαθέσεων ἢ στοργῶν ἐξ ὧν ὁ ἄνθρωπος ἀρύεται τὴν μικρὰν αὐτὴν εὐτυχίαν, τὴν ὁποίαν χαίρει ἐπὶ τῆς γῆς, δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἄλλη τόσον διαφόρως κριθεῖσα ὡς ἡ ὀνομαζομένη *Συζυγικὴ Ἀγάπη*. Ἀντικείμενον δηκτικῶν καὶ δεινῶν σκωμμάτων, μελαινῶν καὶ ἀτιμωτικῶν κατηγοριῶν, σκεπτικισμοῦ ἐνταυτῷ καὶ ἐνθουσιασμοῦ ὁτὲ μὲν θεωρούμενος ὡς ἀπατηλὸν ἐχέγγυον ἐντελοῦς διαπραγματεύσεως συνθήκης ἐν ᾗ ἡ καρδία οὐδὲν λαμβάνει μέρος, ὁτὲ δὲ ὡς κλεὶς τοῦ οὐρανοῦ, ὡς θέμεθλον τῆς κοινωνίας, ὡς βάσις πάσης ἐπὶ γῆς εὐδαιμονίας, ὁ Συζυγικὸς Ἔρως, ἐκθειαζόμενος ὑπὸ τῶν μὲν, παραγνωριζόμενος καὶ

περιφρονούμενος ὑπὸ τῶν δὲ, περιεβλήθη ἀλληλοδιαδόχως καὶ ἀπεγυμνώθη τῶν μεγαλοπρεπεστέρων αὐτοῦ χαρακτήρων καὶ τῶν ἡδυτέρων αὐτοῦ ἰδιοτήτων. Τὸ αἴτιον δὲ τῆς τῶν κρίσεων διαφθορᾶς, προέρχεται νομίζωμεν, ἐκ τοῦ ὅτι συνέχυσαν ἀτόπως καὶ παραλόγως τὸν Συζυγικὸν Ἔρωτα, μετὰ τῆς συζεύξεως, μετὰ τοῦ γάμου τὸ ποιητικὸν καὶ ἠθικὸν μέρος, μετὰ τοῦ ὑλικοῦ, τὸν Θεὸν μετὰ τοῦ βωμοῦ, καταντήσαντες ἵνα ἀρνῶνται τὸν πρῶτον ὅταν ἴδωσι ἔρημον τὸν δεύτερον.

Ὁ ἔρως, ὁποῖον συλλαμβάνουσιν αὐτὸν αἱ νέαι καρδίαι δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἐν τῷ γάμῳ; Ἡ Κυρία Στάελ, ἥτις ἐπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ ζητήματος ἐστήριξε τὸ θέμα τῶν τοσοῦτον ὡραίων αὐτῆς σελίδων, λέγει, Ναί· καὶ θρηνεῖ μὲ τὴν πασίγνωστόν της εὐγλωττίαν καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν διάπυρον ψυχὴν, τὴν στέρησιν τοῦ ὡραίου τούτου ἐνδάλματος (illusion), στέρησιν ἥτις ἀκολουθεῖ τοὺς πρώτους τῆς συζεύξεως μῆνας, καὶ ἥτις τοσοῦτον σκληρῶς καταστρέφει τὴν εὐτυχίαν τῶν συζύγων. Ναί! λέγει καὶ ἡ τῆς Στάελ μαθήτρια, ἡ εὐφραδὴς Κυρία Ἰάνδ. Ὄχι! ἀποκρίνεται ὁ ἀθάνατος Βαλζὰκ εἰς τὰ περίφημα αὐτοῦ « Ἀπομνημονεύματα δύο νέων συζύγων ». Τὸ καθ' ἡμᾶς συνταισόμεθα τῇ γνώμῃ τοῦ Βαλζὰκ· ἐξετάσωμεν δὲ τὸν χαρακτῆρα τοῦ Συζυγικοῦ Ἔρωτος.

Ὁ εἰς τὸν γάμον προεδρεύων ἔρως δὲν εἶναι ποσῶς τὸ βίαιον, τὸ πεισματῶδες ἐκεῖνο πάθος τὸ ὁποῖον γεννᾶται ἐν τῷ ἀναβρασμῷ τῶν παθῶν, πραΰνεται μετ' αὐτῶν καὶ ἀναλίσκεται διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὁρμῆς. Δὲν εἶναι τὸ τρομερὸν καὶ φοβερὸν ἐκεῖνο πάθος, τὸ ὁποῖον οἱ ἀρχαῖοι παρίστων ὑπὸ μορφὴν, ὅτε μὲν παιδίου τυφλοῦ φέροντος περιφλεγῆ πυρσὸν καὶ ὀξέα βέλη, ὅτε δὲ πάλιν παιδίου, φέροντος ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ πτέρυγας Ἀετοῦ, αἱ δὲ αὐτοῦ ἰσχυραὶ χεῖρες κατοβάλλουσι λέοντα. Ἡ ζωηρὰ καὶ ἰδιότροπος φύσις τοῦ νεαροῦ τούτου θεοῦ ἀνθῶν μόνον θυσίας δέχεται. Αἱ ἰσχυραὶ αὐτοῦ πτέρυγες ἐπλάσθησαν ἵνα διατρέχῃ καὶ κινῆται ἐν τῷ διαστήματι· ἤθελεν ἀπολεσθῇ ἐντὸς τῶν ἱερῶν τοῦ συζυγικοῦ δεσμοῦ πεδῶν.

Ὑπάρχει ὅμως ἕτερος τις Ἔρως, ἔχων τὴν διαμονήν του ἐν τῇ οἰκιακῇ ἑστίᾳ. Εἶναι δὲ οὗτος ὡραῖός τις νεανίσκος, ὅμοιος ἐκείνῳ τὸν ὁποῖον οἱ ἀρχαῖοι ἐλάτρευον ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ *Ἀγαθοδαίμονος*· αἱ χεῖρες αὐτοῦ εἶναι ἄοπλοι, τὰ νῶτα αὐτοῦ γυμνὰ πτερύγων· διότι εἶναι φύσεως σταθερᾶς καὶ εἰρηνικῆς· βλέμμα οὐράνιον, λόγοι γλυκεῖς, ἐπιεικὲς μειδίαμα, ἰδοὺ τὰ ὅπλα αὐτοῦ ἐντάμα καὶ τὰ θέλγητρα. Τὸ καθαρὸν αὐτοῦ καὶ γαλήνιον μέτωπον δὲν περιστέφεται οὔτε διὰ ῥόδων, τὰ ὁποῖα ὁ καιρὸς μαραίνει, οὔτε ὑπὸ διαδήματος ἢ περιδέματος καθιστῶντος τὸν ἔρωτα τυφλὸν καὶ ζηλότυπον· πάντοτε νέος διὰ τῆς θείας ἐκείνης νεότητος τῆς χαρακτηριζούσης τοὺς θείους κατοίκους τοῦ οὐρανοῦ, ὁ ἔρως οὗτος εἶναι ὁ φύλαξ ἄγγελος ὁ συνοδεύων τοὺς δύο προσκυνητὰς (pélerins), εἰς τὰς σκολιὰς ἀτραποὺς τῆς περιηγήσεως τὴν ὁποίαν ὀνομάζομεν βίον. Σεμνὸς ὡς ἡ σοφία, φεύγει τὴν λάμψιν, καὶ τρομάζει τὸν θόρυβον· αἱ ἡδοναὶ αὐτοῦ εἶναι μυστικαὶ, αἱ ἀγαλλιάσεις αὐτοῦ σιωπηλαὶ, ὡς ὅλαι αἱ βαθεῖαι καὶ γνήσιαι ἐντυπώσεις. Ὁ ἔρως δὲ οὗτος ὑποδέχεται τοὺς νέους συζύγους ἐν τῷ Νυμφικῷ θαλάμῳ. Δυστυχία δὲ εἰς ἐκείνους οἵτινες προκατειλλημένοι ὑπὸ τοῦ ματαίου ἐκείνου καὶ παραφόρου παιδίου τὸ ὁποῖον ἐλπίζουσι νὰ κατέχωσι πάντοτε παρ' αὐτοῖς, παραγνωρίζουσι τὴν ἱερότητα τοῦ τόπου! μετὰ τοὺς πρώτους τῆς συζεύξεως μῆνας τὸ πτερόεν καὶ σκληρὸν παιδάριον ἀφίπταται καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἐλπὶς εὐτυχίας. Τοὐναντίον δὲ ἐὰν ὁ ἱερὸς βωμὸς τῆς συζυγικῆς ἀγάπης, ἐξ αὐτῆς τῆς πρώτης ἀρχῆς δεχθῇ τὸ θυμίαμα καὶ τὰς ἁγίας εὐχὰς τοῦ νέου ζεύγους, ἡ χαρὰ, ἡ εἰρήνη καὶ ἡ εὐδαιμονία, γλυκεῖς τοῦ συζυγικοῦ ἔρωτος ἀκόλουθοι, συντρέχουσιν εἰς τὸ τέμενος καὶ ἐμμένουσι ἐν αὐτῷ διὰ πολὺν καιρὸν ἴσως δὲ καὶ διὰ πάντοτε.

Πειθόμενος καὶ ἀκολουθῶν τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ ἀγαθοῦ τούτου πνεύματος, ὁ νέος μανθάνει νὰ νικᾷ γενναίως τὴν κακὴν τύχην, καὶ νὰ ἐπιχειρίζεται τὰς ἀναγκαίας πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ὑπάρξεως τῆς συντρόφου του ἐργασίας. Εἰς ταύτην δὲ ἡ συζυγικὴ διδάσκει τὴν πολύτιμον μὲν, πλὴν καὶ δύσκολον τέχνην τοῦ ἀρέσκειν τῷ συζύγῳ της, καλλιεργεῖν τὰ προτερήματα καὶ τὸ πνεῦμα αὐτῆς, ποικίλλειν τὸν στολισμόν της, καθιδρύειν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῆς τὴν τάξιν καὶ τὴν καθαριότητα, αἱ ὁποῖαι καλλίνουσι καὶ τὴν ταπεινοτέραν καλύβην.

Μετ' ὀλίγον δὲ καιρὸν καὶ διὰ τοῦ συζυγικοῦ ἔρωτος ἡ ταυτότης αὐτὴ τῶν συμφερόντων, αἱ δειναὶ αὗται σχέσεις μεταξὺ τῶν συζύγων, ἡ ἀλληλεγγύως αὕτη τῶν πράξεών των ἕνεκα τῆς ὁποίας ὠχριᾷ ἢ λάμπει ἀλληλοδιαδόχως τὸ μέτωπον ἀμφοτέρων ὑπὸ ταπεινώσεως ἢ δόξης, τὸ πᾶν λέγω, συντρέχει ἵνα ἑνώσῃ τὰς καρδίας των διὰ μυρίων δεσμῶν μυστηριώδους τινὸς συμπαθείας, τὴν ὁποίαν αἴσθημά τι μεγαλήτερον καὶ κοινὸν ἀμφοτέροις, δηλαδὴ ἡ πρὸς τὰ τέκνα ἀγάπη ἤτοι *φιλοστοργία*, ἐνισχύει μετ' ὀλίγον ἔτι μᾶλλον.

(Συνεφανίσθη ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Ὑπὸ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΤΣΑΛΥΚΗ δ. Ν.

Σπουδαστοῦ τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς.

Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ.

Ἀσμάτιον ἐπὶ τοῦ ἤχου
« E gettata la mia sorte. »
Τοῦ Μελοδράματος Attila (Verdi).
Τῷ Κυρίῳ Α. Δὲλ Βέλλῳ.

Α'.

Τρομεροὺς, μεμακρυσμένους
Ἀετελάλουν τ' ὄρη κρότους
Τοὺς ἀνδρείους συνηγμένους
Ηὕρισκε τὸ λυκαυγὲς

Πανοπλίαν φωταυγοῦσαν
Νέος τις ἐνδεδυμένος
Τὴν φιλτάτην του θρηνοῦσαν
Μ' ὅμμα ἔβλεπ' ἐναλγές.

Β'.

Ἡ πατρὶς τὸν προσεκάλει,
Ἡ μνηστὴ πλὴν τὸν ἐκράτει...
Κ' ἡ Πατρὶς μὲν τρισφιλτάτη, ...
Πλὴν κ' ἡ φίλη ποθεινή!

« Παῦσον, » ἔλεγε, « τοὺς θρήνους
Ὦ γλυκεία ἐρωμένη
Ἡ ψυχή μου τεθλιμμένη
Ἀπὸ βάθους σὲ ποτεῖ.

Γ'.

Ἡ Πατρὶς πλὴν κινδυνεύει
Τῇ ὀφείλω τὴν ζωήν μου
Τῇ ὀφείλω τὴν ψυχήν μου
Καὶ τὸ πᾶν μοι εἶν αὐτῇ.

Ἄφες, ἄφες, μὴ σπαράττης
Τὴν ἀθλίαν μου καρδιάν!
Ἄφες ... ἄφες ... ἔχ' ὑγείαν!
Ὦ Παρθένε λατρευτή!

Δ'.

Ἄκουσε! ... ἰδοὺ ἡ σάλπιγξ! ...
Ὅπλα τοῦ πυρὸς βροντῶσι! ...
Ἰδὲ ὅλοι πῶς ὁρμῶσι! ...
Νά! τῆς μάχης ὁ καιρός! ... »

Ἔχ' ὑγείαν! ... ὁ μνηστήρ σου.
Τροπαιοῦχος θὰ γυρίσῃ
Κ' ἂν ὁ Χάρος τὸν θερίσῃ
Ὦ! ὑπάρχει Οὐρανός! ...

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΣΑΛΥΚΗΣ δ. Ν.

ΕΛΕΦΑΣ.

Οἱ ἐλέφαντες εἶναι, ὡς γνωστὸν, οἱ μέγιστοι τῶν ἐπιγείων μαστοφόρων ζώων. Ἀποτελοῦσι δὲ ἐν τῇ τάξει τῶν παχυδέρμων μικρὰν οἰκογένειαν τὴν τῶν προβοσκιδοφόρων.

Δύω δὲ εἴδη γνωρίζονται νῦν ὑπάρχοντα, ἤγουν· ὁ Ἀσιανὸς ἐλέφας καὶ ὁ Ἀφρικανὸς ἐν οἷς προσθετέα καὶ τὰ ἐξαλειφθέντα εἴδη τοῦ *μαλμοὺθ* καὶ τοῦ μαστόδοντος, ὧν λείψανα τυγχάνουσιν ἔτι ἐγκατωρωρυγμένα ἐν τῇ γῇ, καὶ ὑπὸ παγετοὺς εἰς τὰς βορείους χώρας τῆς Ἀσίας, τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς καὶ μάλιστα ἐν Σιβηρίᾳ παρέχοντα ἀρκετοὺς ἐλέφαντας, καλῶς διατηρηθέντα καθόλου καὶ μάλα ἐπιτήδειον εἰς ἀπεργασίαν καὶ τὸ ἐμπόριον, τοῦ ὁποίου μὴ ὂν κανονικὸν καὶ σταθερὸν ἐξασκεῖται μεγάλως ἐνίοτε. Ὁ ἐλέφας τῶν Ἰνδιῶν ὑπάρχει ἐν τῇ κεντρικῇ καὶ μεσημβρινῇ Ἀσίᾳ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ἐν ταῖς νήσοις τοῦ ἰνδικοῦ ἀρχιπελάγους. Μόνοι οἱ ἄῤῥενες τοῦ εἴδους τούτου ἔχουσι χαυλιόδοντας καὶ μάλιστα μικροτέρους τῶν τοῦ Ἀφρικανοῦ ἐλέφαντος. Οὗτος δὲ ὑπάρχει καθ' ἅπασαν τὴν μεσημβρινὴν Ἀφρικὴν, ἀπὸ τῆς Σενεγάλης μέχρι τοῦ Ἀκρωτηρίου, καὶ καθ' ἅπαν τὸ δυτικὸν μέρος συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Ἀβυσσινίας καὶ πιθανὸν καὶ τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς σχεδὸν ἀγνώστου ἡμῖν. Διακρίνεται δὲ τοῦ Ἀσιανοῦ ὡς ἔχων ὠτία πλατύτερα, δέρμα μελάντερον καὶ χαυλιόδοντας μεγαλητέρους ἐξ ὧν εὐμοιρεῖ καὶ ἡ θήλεια. Νομίζεται ἀγριώτερος τοῦ Ἰνδικοῦ ἐλέφαντος καὶ λέγουσιν ὅτι ἦτο καθόλου ἀδάμαστος· ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη διεψεύσθη ὑπὸ τῆς ἱστορίας καὶ ἀρκετῶν προσφάτων πειραμάτων. Γνωστὸν τυγόντι, ὅτι οἱ Καρχηδόνιοι πλεῖστα τῶν ζώων τούτων μετεχειρίζοντο εἰς τοὺς στρατούς των καὶ συνελάμβανον αὐτὰ εἰς παράλια δάση, ὅθεν οἱ ἐλέφαντες βαθμηδὸν ἀπεχώρησαν μέχρι τῆς μεγάλης ἐρήμου. Οἱ Αἰγύπτιοι τοὺς μετεχειρίζοντο καὶ αὐτοὶ πρὸς τοῦτο καὶ ἐπρομηθεύοντο ἐκ τῆς Ἀβυσσινίας, ἐν ᾗ καὶ ἔτι ὑπάρχουσιν. Ἀληθὲς δὲ ὅτι, ἐὰν δὲν ἐντυγχάνωνται ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἐν ταῖς τῆς Ἀφρικῆς ἀποικίαις κατοικίδιοι ἐλέφαντες, αἰτία τούτου εἶναι ὅτι οἱ κάτοικοι ἀπαλλοτριοῦντες τὰ ζῶα ταῦτα τῶν ὑπηρεσιῶν των ἀρκοῦνται μόνον φονεύοντες αὐτὰ νὰ λαμβάνωσι τοὺς ὀδόντας αὐτῶν καὶ ἐνίοτε νὰ τρώγωσι τὴν σάρκα των.

Ἡ τέχνη τῆς συλλήψεως τῶν ἐλεφάντων καὶ τῆς ἐξασκήσεως εἰς παντοίας ἐργασίας ἐντελέστατα διεδόθη εἰς πᾶσαν τὴν Ἀσίαν καὶ μάλιστα εἰς τὰς Ἰνδίας. Ἡ Ἀγγλικὴ ἑταιρία πρὸς τοῦτο μεταχειρίζεται πλείστους ἐξ αὐτῶν· πρὸς δὲ οἱ ἡγεμόνες Ἰνδοὶ καὶ οἱ ἰδιῶται οἱ πλούσιοι· ἡ κτῆσις δὲ τοιούτων ζώων νομίζεται μεγίστη πολυτέλεια. Ἐν βραχυλογίᾳ, οἱ ἐλέφαντες εἰς τὰς χώρας ταύτας εἶναι ὡς αἱ κάμηλοι ἐν Συρίᾳ, ἐν Περσίᾳ καὶ ἐν Ἀ-

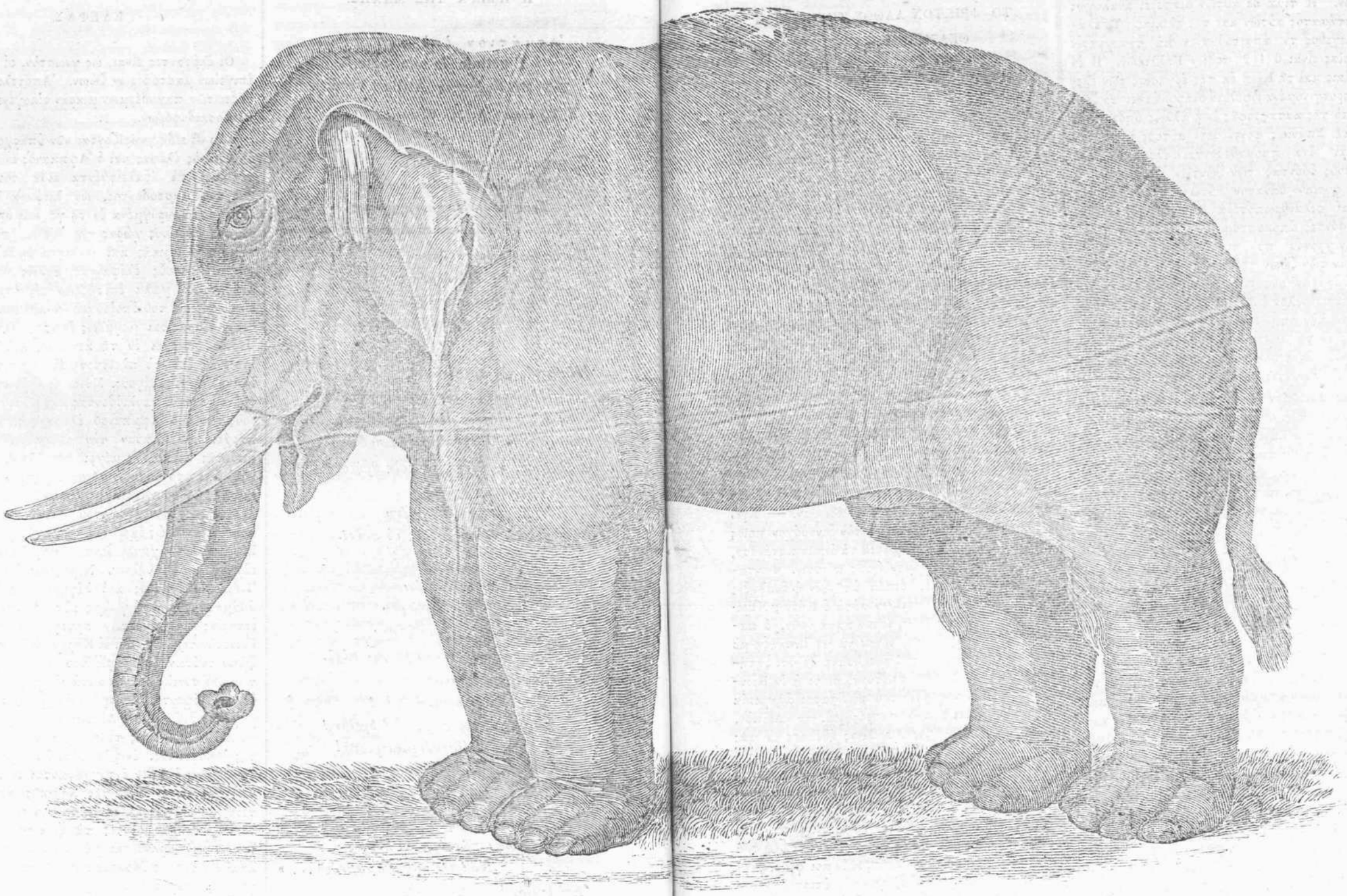

ΦΑΣ.

ραβία, ὡς οἱ ἵπποι ἐν Εὐρώπῃ, ἐμπόρευμα σπουδαιότατον. Ἡ τιμὴ δὲ αὐτῶν διαφέρει ἀναλόγως τοῦ ἀναστήματος αὐτῶν καὶ τῆς ἡλικίας. Τὸ ἐλάχιστον μέγεθος τὸ ἀπαιτούμενον διὰ τὴν χρῆσιν τῆς ἑταιρίας εἶναι 6 1[2 ποδῶν Γαλλικῶν. Ἡ ἐν ταῖς Ἰνδίαις καὶ τῇ Κίνᾳ ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν ἐλεφάντων προσγινομένη ὠφέλεια διαφυλάττει τὰ ζῶα ταῦτα ἀπὸ τῆς καταστροφῆς ἐν ᾗ ἄλλως ὑπόκεινται ἐν Ἀφρικῇ. Σπανίως φονεύουσιν αὐτοὺς κατὰ τὴν θήραν, καὶ ἵνα προμηθεύονται ἐλέφαντα ἐμπρίουσι τοὺς ὀδόντας τῶν ζώντων ἐλεφάντων ἢ μετὰ τὸν φυσικὸν θάνατον αὐτῶν, καὶ ἡ μέθοδος αὕτη εἶναι φιλανθρωποτέρα καὶ ἐπωφελεστέρα, διότι οἱ ὀδόντες ἀποκοπτόμενοι ἀναφύονται μετὰ παρέλευσιν χρόνου· πρὸς τούτοις δὲ βραδέως ἀναγεννωμένων τῶν ζώων τούτων, εὐκόλως ἐὰν τὸ ἐν Ἀφρικῇ ὑπάρχον σύστημα ἠκολουθεῖτο καὶ ἐν Ἀσίᾳ, ὀσημέραι ἤθελεν ἐκλείψει τὸ εἶδος καὶ ἑπομένως ἐπιφέρει τὴν σπάνιν καὶ τὴν ὑπερτίμησιν προϊόντος ὅπερ ἐν τῇ βιομηχανίᾳ δυσκόλως ἤθελεν ἀντικατασταθῆ. Καὶ ἤδη συγκριτικῶς πρὸς τὴν ἀρχαιότητα οἱ ἐλέφαντες μεγάλως ἠλαττώθησαν.

Οὐδόλως ποιοῦμεν λόγον περὶ τῶν λεγομένων προκαταλυσμαίων, οἵπερ ᾤκουν οὐ μόνον τὴν Ἀσίαν ἀλλὰ καὶ τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν καὶ τῶν ὁποίων ἀπολιθώσεις πανταχοῦ τῆς γῆς ὑπάρχουσιν. Ἀρκεῖ μόνον νὰ συλλογισθῇ τις τὸ πλῆθος τῶν ἐλεφάντων, ὅπερ ἔπρεπε νὰ θυσιασθῇ ἵνα προσποριζῇ ἐλέφαντα τοῦ ὁποίου μεγίστην καταναλώσιν ἐποίουν οἱ πάλαι, καὶ μάλιστα οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, πρὸς οὓς ὁλόκληρα φορτία ἐπέμποντο ὡς παρ' ἡμῖν τὰ κέρα ἐκ Βουένος—Αὔρες καὶ Πλάτας. Δὲν κατεσκεύαζον δὲ μόνον ἐξ αὐτοῦ λεπτὰ ἔργα ἀλλὰ καὶ ἕδρας, τραπέζας, κλίνας, ἐγχήματα, ἀγάλματα· καὶ οἱ πλούσιοι πολῖται καὶ οἱ ἡγεμόνες ἐκάλυπτον δι' αὐτοῦ τοὺς τοίχους τῶν δωματίων των καὶ τὰς θύρας τῶν μεγάρων των. Ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς δὲ χρόνοις εἰς τὰ μᾶλλον προκοιχωρηκότα ἔθνη κατὰ τὰς τέχνας καὶ τὸν πολιτισμὸν καταναλίσκουσι συγκριτικῶς ποσότητα ἐλαχίστην· ἡ Ἀγγλία σχεδὸν 250,000 χιλιογρ. ἡ Γαλλία 115,000.

Τὸ ἐμπόριον τοῦ ἐλέφαντος ἐνεργεῖται κυρίως ὑπὸ τῶν Ἄγγλων, τῶν Ὁλανδῶν, καὶ τῶν Πορτογάλλων ὡς ἐξαγόμενον ἐκ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ κτήσεων αὐτῶν. Αἱ κυριώτεραι χῶραι τῆς ἐξαγωγῆς εἶναι ἡ Κεϋλάνη, ἡ Σουμάτρα καὶ σχεδὸν ἡ νῆσος Μαλάκκα, καὶ τινα ἄλλα μέρη τῆς Ἰνδίας, καὶ τῆς Ἰνδο-Κίνας, ἡ Ἀβυσσινία, τὸ Ἀκρωτήριον τῆς χρηστῆς ἐλπίδος καὶ οἱ ἀνατολικαὶ καὶ δυτικαὶ παραλίαι τῆς Ἀφρικῆς κτλ.

(Ἴδε καὶ ἄρθρον Ἐλέφας ἐν τῷ Ἀρχαιολογικῷ λεξικῷ Σμίθ μεταφρασθέντι ὑπὸ Δ. Πανταζῆ).

(Ἐκ τῆς Ἐφημερίδος τῶν Φιλομαθῶν.)

ΤΟ ΦΡΙΚΤΟΝ ΛΑΘΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΘΕΛΞΙΟΠΗΣ ΜΑΥΡΙΔΟΥ.

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

« Κύριε Χαρίλαε Μαυρίδη — ὀφείλω νὰ σπεύσω νὰ σᾶς ζητήσω συγγνώμην καὶ νὰ σᾶς ἐξηγήσω τὴν ἀπότολμον καὶ ὅλως ἀνάρμοστον εἰς νεάνιδα διαγωγήν μου, τῆς ἁποίας μόνη αἰτία ὑπῆρξεν ἡ παράδοξος σύμπτωσις τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπωνύμου ὑμῶν μετὰ τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπωνύμου τοῦ ἀδελφοῦ μου Χαριλάου Μαυρίδου. — Ὁ πατήρ μου κατὰ προτροπὴν τῶν ἰατρῶν, ἀπεφάσισεν, ὡς καὶ τὸ παρελθὸν θέρος νὰ μεταβῇ ἐνταῦθα πρὸς ἀνακούφισιν ἐκ τῶν πολυμόχθων ἀσχολιῶν του, αἵτινες ἠπείλησαν τὴν ὑγείαν του. Μὲ ἔπεμψε λοιπὸν μετὰ τῆς μητρός μου, ὅπως παρασκευάσωμεν αὐτῇ ἐν τῷ ξενοδοχείῳ προσωρινὴν κατοικίαν καὶ περιεμένομεν αὐτὸν τὸ ἑσπέρας. — Καθ' ὁδὸν ἡ μήτηρ μου κατέβη εἰς Θεραπειὰ ὅπως ἐπισκευθῇ τὴν ἀδελφήν αὐτῆς, τὴν ὁποίαν δεν εἶχεν ἰδεῖ πρό τινων μηνῶν· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον θέλει ἔλθει. Ἠθέλησα δὲ καὶ ἐγὼ νὰ μείνω μετ' αὐτῆς ὀλίγον εἰς τῆς ἀγαπητῆς μοι θείας, ἀλλὰ φοβουμένη ἡ μήτηρ μου μήπως βραδύτερον δὲν εὕρωμεν δωμάτια τῆς ἀρεσκείας μας μὲ προέπεμψε μετὰ τοῦ γηραιοῦ ὑπηρέτου μας ἵνα προλάβωμεν. — Ἐγὼ δὲ φθάσασα ἐνταῦθα ἠρώτησα τὸν ξενοδόχον ποῖος κατεῖχε τὰ δύο καλὰ δωμάτια τὰ ὁποῖα κατέχετε, καὶ τὰ ὁποῖα κατείχομεν ἡμεῖς πέρυσιν. Φανταστῆτε λοιπόν, Κύριε, ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς μου ὅτε ἔμαθον ὅτι κατεῖχεν αὐτὰ ὁ Κύριος Χαρίλαος Μαυρίδης! — Πῶς, εἶπον κατὰ νοῦν, ὁ πανοῦργος ὁ ἀδελφός μου ἠθέλησε νὰ μὲ ἐκπλήξῃ μὲ ἀπροσδόκητον ἔλευσιν; Σημειώσατε δὲ ὅτι ζητήσας νὰ μᾶς συνοδεύσῃ ἀπέτυχε, διότι ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει παρουσία του καθίσταται ἀναγκαία διὰ τὰς ὑποθέσεις τοῦ πατρός μου. — Λοιπόν, ἐσυλλογίσθην, ὁ Κύριος Χαρίλαος ἠθέλησε νὰ μᾶς τὴν παίξῃ *νόστιμη*· νὰ τῷ δείξω λοιπὸν καὶ ἐγὼ κατὰ πόσον εἶναι πνευματώδης. — Ὅτε λοιπὸν ὁ ξενοδόχος μοὶ εἶπεν ὅτι τὰ δωμάτια κατείχοντο, ἤδη καὶ τὸ ὄνομα τοῦ κατέχοντος αὐτὰ — « Ἐγὼ, εἶπον αὐτῷ γελῶσα δύναμαι νὰ τὰ *ξενοικιάσω*· δότε μοι τὰ κλειδιά· εἶμαι *φίλη τοῦ Κυρίου Μαυρίδου* » — Ἐπίτρεψόν μοι φίλε ἀναγνῶστα νὰ διακόψω ἐπ' ὀλίγον τὴν ἐπιστολὴν τῆς φίλης μου, ἵνα σοι εἴπω ὅτι αἱ λέξεις *φίλη τοῦ Κυρίου Μαυρίδου* εἰσέδυσεν εἰς τὴν καρδίαν μου μὲ ἀλλοῖόν τι αἴσθημα ὡς ν' ἀπευθύνετο εἰς ἐμὲ, καὶ διακόψας μετὰ στεναγμοῦ τὴν ἀνάγνωσίν μου ἀνύψωσα βλέμμα πρὸς τὸν οὐρανὸν πλῆρες θερμῆς ἱκεσίας. — Συγγνώμην. — « Ὁ ξενοδόχος ἐγέλασε διὰ τὸν παιδαριώδη ἀστεϊσμόν μου, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπέμενον ζητοῦσα τὰς κλεῖς τοῦ δωματίου ἐπὶ τέλους συγκατένευσε, διότι βαίβαια ἐσυλλογίσθη ὅτι οὐδὲν κακὸν ἠδύνατο νὰ ὑποπτευθῇ ἐκ μέρους μιᾶς νεάνιδος.

« Τότε λοιπὸν εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιόν σας καὶ ἐτόλμησα νὰ πράξω ὅ,τι δὲν ὤφειλον, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ἐρυθριῶ καὶ θέλω ἐρυθριᾷν πάντοτε, καί τοι πέπουθα ὅτι ἡ εὐγενὴς ψυχή σας θέλει λησμονήσειν αὐτό.

« Ζητοῦσα καὶ πάλιν συγγνώμην διὰ τὴν ἀλλόκοτον καὶ ἀνοίκειον πρᾶξίν μου διατελῶ μὲ τὸ προσῆκον σέβας.

« Θελξιόπη Μαυρίδου. »

Θελξιόπη! τί ὡραῖον ὄνομα! ὁπόσον κατάλληλον εἰς τὸ φέρον αὐτὸ πρόσωπον! ἔδραμον πάραυτα εἰς τὴν τράπεζάν μου, καὶ λαβὼν χαρτίον καὶ κάλαμον τῇ ἔγραψα τὰ ἑξῆς·

« Κυρία μου — Ἀνέγνων τὸ γραμμάτιόν σας μετὰ πολλῆς ἡδονῆς καὶ συγκινήσεως, καὶ μολονότι ἡ πρᾶξις ὑμῶν οὐδεμιᾶς ἐξηγήσεως εἶχεν ἀνάγκην καθὸ ἀφ' ἑαυτῆς ἐξηγουμένη ἐκ πρώτης ὄψεως ὡς ἀστεϊσμὸς χαριέστατος, χαίρω τὰ μέγιστα διότι ἔγειναν ἀφορμὴ τοῦ νὰ λάβω εἰς κατοχήν μου ἐπιστολήν σας, καὶ νὰ ἐλπίζω ὅτι τοῦ λοιποῦ δύναμαι νὰ καυχῶμαι ὅτι ἔχω τὴν τιμὴν τοῦ νὰ σᾶς γνωρίζω — Δέχθητε κυρία μου τὴν βεβαίωσιν τοῦ βαθυτάτου σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεώς μου, καὶ ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ὑπογραφῶ ταπεινότατος δοῦλός σας διὰ βίου.

« Χαρίλαος Μαυρίδης. »

Καὶ σφραγίσας τὴν ἐπιστολήν μου τὴν ἔπεμψα πάραυτα διὰ τοῦ ὑπηρέτου τοῦ ξενοδοχείου.

Τοῦ λοιποῦ ἡ εἰρήνη τοῦ πνεύματός μου ἀπώλετο· μυρίαι σκέψεις ἤρχισαν νὰ ταράττωσι τὴν διάνοιάν μου· ἐλπίδες καὶ φόβοι, σαθερὰ ἀπόφασις καὶ δισταγμὸς νὰ παλαίωσιν ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἐγειρόμενοι κατὰ τοῦ αἰσθήματος· νὰ πνίξω αὐτὸ ἐν σπαργάνοις, καὶ νὰ ἐξαλείψω ἀπὸ τὴν μνήμην μου τὴν βαθεῖαν ἐντύπωσιν ἣν μοὶ ἔκαμενῆ νεάνις, ἢ νὰ ὑποθάλψω καὶ ἀναῤῥιπίσω τὸ θεῖον πῦρ ὅπερ ἤρχιζε νὰ εἰσδύῃ θυμηδῶς εἰς τὰ ἐνδόμυχα τῆς καρδίας μου, νὰ μὲ πληροῖ γλυκείας μέθης, καὶ νὰ μοὶ δίδῃ πτερὰ καὶ νὰ μὲ ἀνυψοῖ δὲν ἐνθυμοῦμαι ἀκριβῶς πόσα μίλια ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς; — Ταῦτα διαλογιζόμενος παρετήρησα αἴφνης ἐπὶ τῆς τραπέζης μου τὰ ἅπαντα τοῦ Σακεσπήρου, διότι πρὸς τοῖς ἄλλοις γινώσκω καὶ τὴν Ἀγγλικὴν καὶ ἐνεθυμήθην τὸν δυστυχῆ ἔρωτα τοῦ Ῥωμαίου καὶ τῆς Ἰουλιέττας, ἐνεθυμήθην τὴν τρομερὰν ζηλοτυπίαν τοῦ Ὀθέλλου καὶ τὸ ὀλέθριον τέλος τοῦ ὡραίου γάμου του, ἐνεθυμήθην πρὸς τούτοις τὰ συγγράμματα τοῦ Βαλζὰκ καὶ τὴν *φυσιολογίαν τοῦ γάμου* του, ἐνεθυμήθην ... καὶ τί δὲν ἐνεθυμήθην ἀποτρεπτικὸν τοῦ γάμου, πηγάζον ἔκ τε τῆς παλαιᾶς, τῆς μέσης καὶ τῆς νεωτάτης ἱστορίας, καὶ ἐκ παντὸς ποιήματος καὶ μυθιστορήματος; Οὐκ ὀλίγον δὲ μὲ ἔκαμε νὰ τρέμω καὶ ἡ ἀνάμνησις τῆς ἱστορίας τοῦ φαρμακεροῦ χιτῶνος, ὃν ἡ ζηλοτυποῦσα Δηϊάνειρα ἔπεμψεν εἰς τὸν Μέγαν Ἡρακλέα ὡς *μπορλότον* τοῦ Κανάρη κατὰ κολοσσιαίας φρεγάτας.

Ταῦτα ἔχων ἐν νῷ ἀπεφάσισα νὰ ἐμμείνω σταθερῶς εἰς τὴν πρώτην τῶν σκέψεών μου, λέγων τῷ υἱῷ τῆς Ἀφροδίτης « Ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ σκάνδαλόν μοι εἶ » — Καὶ ὅμως ἤρχισα νὰ ἐκβάλλω ἀπὸ τὴν ἱματοθήκην μου ἓν πρὸς ἓν τὰ ὡραιότατα φορέματά μου, τὰ ὁποῖα μοὶ εἶχε πέμψει ἀρτίως ὁ ἐν Παρισίοις ῥάπτης μου καὶ ἤρχισα νὰ καλλωπίζωμαι καὶ νὰ κορδόνωμαι καὶ νὰ βλέπω εἰς τὸ κάτοπτρον, καὶ νὰ κάμω χαριεστάτας ὑποκλίσεις καὶ νὰ μειδιῶ ἐρωτικώτατα. — Διὰ τί; — Οὐδ' ἐγὼ ἠξεύρω διὰ τί· τὸ ἀληθὲς ὅμως εἶναι ὅτι ἀφοῦ ἐνεδύθην κομψοπρεπέστατα ἐξῆλθον ἐκ τῆς κατοικίας καὶ ὁδεύων ἀσκόπως εἰσῆλθον χωρὶς νὰ τὸ αἰσθανθῶ εἰς τὸ κουρεῖον Γάλλου Κουρέως. Ἀφοῦ δὲ ἅπαξ εὑρέθην ἐκεῖ δὲν ἠδυνάμην βέβαια νὰ ἐξέλθω χωρὶς νὰ πληρώσω κάνὲν φράγκον εἰς τὸν Monsieur ***

Ὅθεν καθήσας παρεκάλεσα αὐτὸν (Γαλλιστὶ βέβαια) νὰ εὐτρεπίσῃ ὀλίγον τὴν κόμην μου καὶ νὰ τρέψῃ τὴν ὑπήνην μου εἰς ὡραίας *φαβορίτας*. Τούτων δὲ γινομένων περιττὸν νὰ σᾶς εἴπω ὅτι ὁ Monsieur *** πολυλογᾶς ὡς ἅπαν τὸ γένος τῶν κουρέων καὶ Causeur comme un vrai Français, οὐκ ὀλίγα ἐρρητόρευσε περὶ πολιτικῶν καὶ περὶ καλῶν ζυραφίων, περὶ ἀστυνομίας καὶ ὡραίας *πομάδας* philocome, δυναμένης ν' ἀναστήσῃ ἐκ νεκρῶν τὴν πεπτωκυῖαν κόμην d'un centenaire. Ἀλλ' ὅσα ἤκουσας περὶ αὐτῶν σὺ, φίλε ἀναγνῶστα, ἤκουσα κἀγὼ ὁ γράφων, διότι καί τοι, ἵνα μὴ φανῶ impoli, ἔστω καὶ πρὸς κουρέα, ἠγωνιζόμην νὰ συγκεντρώσω τὴν προσοχήν μου, μοὶ ἐστάθη ἀδύνατον, διότι τὰ καπελλινάκια, τὰ ποδηματάκια, οἱ χρυσοειδεῖς βόστρυχοι, οἱ μεταμφιεσμοὶ καὶ αἱ ἐπιστολαὶ ἐπλήρουν ἀλληλοδιαδόχως τὴν διάνοιάν μου, καὶ πολλάκις εἰς τὸ λίαν συχνὰ ἐπιλεγόμενον n'est-ce pas ἀπεκρινόμην ἀλλ' ἀντ' ἄλλων.

Ἀλλ' ἐπειδὴ πᾶν τὸ ἔχον ἀρχὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἔχει καὶ τέλος, οὕτω καὶ ὁ καλλωπισμός μου ἐτελείωσε καὶ ἐξῆλθον διευθυνόμενος πρὸς τὴν κοιλάδα τοῦ Κεστανὲ-σουγιοῦ, ἵνα ἀκούσω τὸ παρήγορον κελάδημα τῶν πτηνῶν· ἀλλὰ μόλις ἔκαμα βήματά τινα καὶ ὁ ἄνεμος μοὶ ἐφάνη ὀλίγον σφοδρὸς, καὶ ἐροβήθην μήπως ὁ διεγειρόμενος κονιορτὸς σκονίσῃ τὴν μυροβόλον κόμην καὶ τὸν fashionable ἱματισμόν μου.

Ἐγὼ νὰ φοβηθῶ ἀνέμους ἢ βροχὰς, ἐγὼ ὅστις πολλάκις διὰ μέσου χαλάζης καὶ χιόνος διετέλεσα θηρεύων ἄσιτος ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας! O tempora, o mores!

Πόσον αἱ περιστάσεις μεταβάλλουσι τὸν ἄνθρωπον! πόσον εἶναι ἀπατηλὴ ἡ ἀνθρωπίνη καρδία! Φοβηθεὶς λοιπὸν τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς ἀνατολικῆς αὔρας ἐστράφην εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ὁδεύων βραδέως καὶ φεμβάζων ἐπανέκαμπτον πρὸς τὸ ξενοδοχεῖον.

Πλησιάζων εἰς τὸ κατάλυμα εἶδον εἰς τὴν θυρίδα ἑνὸς τῶν δωματίων τῆς ἀπέναντι τῆς θαλάσσης ὄψεως τοῦ ξενοδοχείου τὴν Κυρίαν Θελξιόπην ἥτις ἰδοῦσά με μακρόθεν ἠρυθρίασε καὶ ἀπεσύρθη. Ἐγὼ δὲ καί τοι μὴ ὢν ἐρωτευμένος ἀντηρυθρίασα, ἠσθάνθην αἴσθημά τι θυμαλγὲς καὶ ἐκλονίσθην· καὶ ἤθελα μὲν κάμει ἴσως φρονιμώτερα ἂν ἐπέστρεφον εἰς τὸν κοιτῶνά μου ἵνα ἀναπαυθῶ, ἀλλ' ἀντὶ τούτου διηυθύνθην εἰς τὸ ἀπέναντι τοῦ ξενοδοχείου καφενεῖον, καὶ καθίσας εἰς τὰ ἔξωθεν αὐτοῦ καθίσματα ἔλαβον ἐφημερίδα ὅπως διασκεδάσω τὴν κατήφειάν μου, ἀλλ' εἰς μάτην ἐπροσπάζουν νὰ μάθω τί κάμνει ὁ κόσμος ἐν Ἑλλάδι, ἐν Γαλλίᾳ, ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Ἀμερικῇ· παντοῦ καπελλῖνα, χρυσοειδεῖς βόστρυχοι, ποδηματάκια καὶ μεταμφιεσμοί, καὶ οὐδαμοῦ ὁ ῥεμβασμός μου δέν με ἐγκατέλιπε· δεκάκις δὲ τὴν ὥραν ἡ ἐφημερὶς κατέπίπτεν ἐκ τῶν χειρῶν μου καὶ τὸ βλέμμα μου προσηλοῦτο περίλυπον εἰς τὴν θυρίδα τοῦ ξενοδοχείου ἐν ᾗ πρὸ ὀλίγου εἶχον ἰδεῖ τὴν θελκτικὴν Θελξιόπην. Ἠγέρθην πολλάκις ἐκ τῆς ἕδρας μου καὶ ἐβάδισα πρόσω καὶ ὀπίσω, διαβαίνων ἀπ' ἐμπροσθεν τοῦ ξενοδοχείου, ἀλλ' ἡ ὡραία κόρη δὲν ἐφάνη πλέον ἐν τῇ θυρίδι· παρετήρουν ὅμως ἐνίοτε τὸ παραπέτασμα κυμαινόμενον· ἦτο ἄρα ἀποτέλεσμα τοῦ ἀνέμου ἢ κάμμιᾶς κεφαλῆς νεάνιδος κινουμένης; — Τὸ νὰ πολυπραγμονῶ περὶ τούτου βέβαια μοὶ ἦτο ἀδιάφορον διότι δὲν ἤμην ἐρωτευμένος ἢ τοὐλάχιστον εἶχον ἀποφασίσει νὰ μὴ ἐρωτευθῶ ποτέ. Ἐν τοιαύτῃ δὲ καταστάσει τῶν πραγμάτων ἐπῆλθεν ἡ ἑσπέρα καὶ μετ' αὐτῆς ἡ ὥρα τοῦ δείπνου. Ὁ κώδων τοῦ ξενοδοχείου ἀνήγγειλεν ὅτι ἡ τράπεζα τῶν συνεστιωμένων (table d' hôte) ἦτο ἑτοίμη, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἑστιατόριον εὗρον μεταξὺ πολλῶν ἄλλων παρακαθημένην καὶ τὴν φίλην Θελξιόπην πλησίον κυρίου τινὸς τείνοντος εἰς τὸ γῆρας καὶ εὐγενοῦς κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου· ἡ νεᾶνις ἰδοῦσά με ὑπέκλινεν ἐλαφρὰ ἐρυθριῶσα, κἀγὼ δὲ ἀνταποδοὺς τὴν ὑπόκλισιν ἐκάθισα σχεδὸν ἀπέναντι αὐτῆς. Διὰ τί; — Ὁ Θεὸς ἠξεύρει διὰ τί. Ὁμολογῶ ὅμως, ὅτι καίτοι μεγάλως προσεπάθουν νὰ διατηρήσω γαλήνην καὶ ἀταραξίαν, οὐκ ὀλίγην παρέσχον εὐθυμίαν τοῖς παρακαθημένοις μετὰ γελοῖα λάθη τὰ ὁποῖα ἔκαμα' π. χ. παρακαλέσαντός με τοῦ γείτονός μου νὰ ἐγχύσω ὀλίγον οἶνον εἰς τὸ ποτήριόν του ἐνέχυσα ἐν αὐτῷ ὑπὸ ῥεμβασμοῦ ἔλαιον, θελήσας δὲ νὰ βάλω εἰς τὴν *σουπάν μου* ὀλίγον ἅλας ἐνέβαλον εἰς αὐτὴν ὅλον τὸ περιεχόμενον τῆς ἁλατοθήκης, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα. Ἐν πᾶσι τούτοις ἡ νεᾶνις ἐξηκολούθει νὰ ἐρυθριᾷ καὶ οἱ συμπόται ἀντήλασσον βλέμματα πλήρη σημασίας κακογλώσσου, ἔκυπτον πρὸς τοὺς ἀλλήλων, ἐψιθύριζον καὶ ἐγέλων ὡς ἐννοήσαντές τι λίαν ἐνδιαφέρον.

Ἔ, φίλε ἀναγνῶστα, εἶναι ἀνάγκη νὰ σοὶ εἴπω τώρα ὅτι ἤμην ἐρωτευμένος μὲ τὰ σωστά μου; Νομίζω, ὅτι δὲν δύναμαι πλέον νὰ κρυφθῶ ὄπισθεν τοῦ δακτύλου μου. Ἔπειτα διὰ τί τάχα νὰ θελήσω νὰ τὸ κρύψω; Μήπως ὁ ἄγνος, ὁ ποιητικός, ὁ ῥωμαντικὸς ἔρως (ζητῶ συγγνώμην παρά τινων περιοδικῶν συγγραμμάτων μας) δὲν εἶναι αἴσθημα ὑψηλὸν καὶ θεῖον; — Δὲν εἶναι ἐλατήριον ἰσχυρὸν πρὸς δραστηριότητα καὶ ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν πρόοδον, δυνάμενον νὰ κατέχῃ ἔντιμον θέσιν πλησίον ὁποίου δήποτε ἄλλου ἱεροῦ αἰσθήματος; Οὐδεὶς μᾶλλον ἐμοῦ ἀποστρέφεται τοὺς ἀπατηλούς, αἰσχροὺς, παρανόμους καὶ ἀκολάστους ἔρωτας ἐν τῷ κόσμῳ· ὅθεν ἂς μὴ συγχέωμεν ἀδίκως τὰ πράγματα.

Μετὰ τὸν δεῖπνον οἱ μὲν ἐτράπησαν εἰς συνομιλίας, οἱ δὲ ἐξῆλθον εἰς αἰσθηματικὸν περίπατον, οἱ δὲ ἀπῆλθον εἰς τὴν νυκτερινὴν ἀνάπαυσιν αὐτῶν: Εἰσῆλθον κἀγὼ εἰς τὸν κοιτῶνά μου ἵνα κοιμηθῶ!!!

Ἠδυνήθη τίς ποτε νὰ κοιμηθῇ ἐν παρομοίᾳ περιστάσει; τί ἰδέα! Ἐστράφην ἀλληλοδιαδόχως ἐπὶ τῆς δεξιᾶς καὶ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς μου· διετέλεσα ὕπτιος καὶ πρηνὴς ἐναλλάξ, κλειστοὺς ἔχων πάντοτε τοὺς ὀφθαλμούς, ἀλλ' εἰς μάτην ἐπεκαλούμην εἰς βοήθειαν τὸν Μορφέα. Ἡ πάλλουσα καρδία μου καὶ ὁ κατατρυχόμενος ἐγκέφαλός μου οὐκ εἴων με καθεύδειν, καὶ τέλος ἀπελπισθεὶς ἠγέρθην περὶ τὸ μεσονύκτιον καὶ ἐνδυθεὶς τὰ ἀγροτικά μου ἐξῆλθον εἰς περιπλάνησιν ὡς νυκτοβάτης ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Σελήνης. Περιῆλθον τῇδε κακεῖσε χρόνον τινὰ ἐπὶ τῆς προκυμαίας στενάζων βαρυθύμως, καὶ βλέπων τὰ ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τῆς ῥηθείσης θεᾶς ἐπιχρυσούμενα ὕδατα τοῦ Βοσπόρου, ἕως οὗ μὴ δυνάμενος πλέον νὰ στηριχθῶ ἐπὶ τῶν σκελῶν μου ἐξῆλθον ἐκ τῆς κόμης καὶ φθάσας εἰς μέρος τι ἔνθα ὑπῆρχον ὡραῖα τινὰ δένδρα ἐπὶ πρανοῦς κεκαλυμμένου ὑπὸ χλόης ἔπεσα ὕπτιος ὡς ἐπὶ κλίνης καὶ ἐξέτεινα τὰ κεκμηκότα μέλη μου. Αὔρα γλυκεῖα πνέουσα διὰ τῶν φύλλων ἀπετέλει ψιθυρισμὸν ἡδονικώτατον, καὶ τὸ ἐκ διαλειμμάτων ἀκουόμενον κελάδημα τῶν πτηνῶν μιγνυόμενον εἰς τοῦτο ἤθελε καταστήσει τὴν θέσιν μου ὄντως παραδείσειον. Οἱ γαλανοὶ ὀφθαλμοὶ, καὶ χρυσοῖ βόστρυχοι ἀκολουθοῦντές με πανταχοῦ κατὰ διάνοιαν μὲ ἐπλήρουν μελαγχολίαν τὴν ὁποίαν δὲν ἠξευρον πῶς ἠδυνάμην νὰ θεραπεύσω. Παντοῦ χρυσοῖ βόστρυχοι, παντοῦ πόδες νηρηΐδων· καὶ τῳόντι ἐνῷ ἔβλεπον ἀτενῶς τὴν σελήνην μοὶ ἐφάνη ὅτι καὶ αὐτὴ εἶχε γαλανοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ χρυσοῦς πλοκάμους, καὶ ἐφόρει στρογγύλον καπελλῖνον καὶ μικρούτσικα ὑποδήματα τῶν Παρισίων!

Ἀλλὰ τέλος περὶ τὴν αὐγὴν *ὁ νήδυμος* ὕπνος ἔκλεισεν ὀλίγον τὰ βλέφαρά μου, χωρὶς ὅμως ν' ἀφαιρέσῃ ἀπ' ἐμπροσθέν μου τοὺς χρυσοειδεῖς πλοκάμους καὶ τὰ ὑποκοριστικὰ ὑποδήματα. Μεταξὺ δὲ ἄλλων τερπνῶν καὶ μὴ τερπνῶν ὀνείρων εἶδον καὶ τὸ ἑξῆς τρομερόν. Ὅτι ἐνῷ περιεπάτουν συνδιαλεγόμενος αἰσθηματικώτατα ἐντὸς δάσους τινος μετὰ τῆς φίλης Θελξιόπης θηρίον τι ἄγριον ἐξώρμησεν αἴφνης κατ' αὐτῆς καὶ τὴν ἥρπασε μὲ τοὺς ὀξεῖς

ὄνυχάς του· ἐγὼ δὲ ὡς ἐκ θαύματος καὶ τοῦ Ἡρακλέους ῥωμαλεώτερος γενόμενος ὥρμησα κατὰ τοῦ θηρίου καὶ προσεπάθουν νὰ τὴν σώσω, καὶ ἔντρομος γενόμενος ἐξύπνησα· ὅτε δὲ ἐξύπνησα ἦτο ἤδη ἡμέρα.

Ἦτο ἡμέρα τὴν ὁποίαν ἤρχισα νὰ συλλογίζωμαι πῶς νὰ περάσω. Αἴφνης ἐνεθυμήθην ὅτι τὴν προτεραίαν ἤκουσα τοῦ πατρὸς τῆς Θελξιόπης ὁμιλοῦντος περὶ ἐκδρομῆς ἣν ἐμελέτα νὰ κάμῃ εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην κατὰ τὸ μέρος τὸ ὀνομαζόμενον Τάφος τοῦ Γίγαντος εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Βοσπόρου, καὶ ἀποφασίζω νὰ ἐμβῶ εἰς καΐκιον καὶ νὰ ὑπάγω καὶ ἐγὼ εἰς περιπλάνησιν. « Τίς οἶδεν, εἶπον, ἐν τῇ ἐρημίᾳ ἴσως μοι εἶναι εὐκολώτερον νὰ συνάψω γνωριμίαν, ὅπως συμβαίνει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἐνδεχόμενον ὁ ἄνεμος ν' ἀφαρπάσῃ τὸ σκιάδιον τῆς Κυρίας Θελξιόπης, νὰ δράμω νὰ τῇ ἀποδώσω αὐτὸ, νὰ λάβω ἀφορμὴν νὰ κάμω παρατηρήσεις ἀπὸ ἐκείνας τὰς τετριμμένας περὶ τοῦ καιροῦ εἰς τὸν γηραλέον πατέρα της, νὰ τὸν ἐρωτήσω περὶ τῶν τελευταίων εἰδήσεων τῆς πρωτευούσης καὶ οὕτω νὰ εὑρεθῶ, εἰ δυνατὸν κανὲν βῆμα πλησιέστερον εἰς τὴν θεὰν, ἥτις, soit dit en passant, ἤρχιζε τοσοῦτον σφοδρῶς νὰ διαταράττῃ τὴν εἰρήνην τῆς διανοίας καὶ καρδίας μου.

Μόλις δὲ εἰσῆλθον εἰς τὸ ἀκάτιον, καὶ ἰδοὺ, ὦ τῆς Παναγάθου Προνοίας τοῦ Ὑψίστου, παρίσταται ὁ πατὴρ καὶ ἡ θυγάτηρ ἐπὶ τῆς προκυμαίας καὶ ζητοῦσι καὶ αὐτοὶ ἀκάτιον, ἀλλὰ κατ' ἀγαθήν μου τύχην δὲν εὑρίσκουσι. Πάραυτα λοιπὸν ἐκβαλὼν τὸν πῖλόν μου τοὺς παρακαλῶ χαριέστατα ἵνα δεχθῶσι τὸ ἐμὸν, λέγων ὅτι ἐγὼ ἠδυνάμην νὰ περιμείνω ὀλίγον, διότι τὸ ταξείδιόν μου δὲν ἦτο τόσον κατεπεῖγον. Ἡ νεᾶνις ἰδοῦσά με κατέστη ἐρυθροτέρα τοῦ πυρὸς, ὁ δὲ πατὴρ αὐτῆς — Σᾶς εὐχαριστῶ, κύριε διὰ τὴν εὐγενῆ πρότασίν σας, εἶπε, καὶ δέχομαι αὐτὴν, ἐπὶ συμφωνίᾳ ὅμως νὰ μᾶς κάμητε τὴν τιμὴν νὰ μᾶς συνοδεύσητε. » — Je ne demandais pas mieux, καὶ ὑποκλίνας πρὸς συγκατάνευσιν εἰσήγαγον τὸ πολύτιμον φορτίον εἰς τὸ ἀσταθὲς *καΐκιον* πλήρης χαρᾶς καὶ ἀπεριγράπτου συγκινήσεως.

Ἀπεπλεύσαμεν, λοιπὸν, διευθυνόμενοι πρὸς τὸ Μνῆμα τοῦ Γίγαντος, ἀλλ' εἰς ἀπόστασιν πεντήκοντα περίπου βημάτων ἀπὸ τῆς ὄχθης ἀπαντῶμεν πλοιάριον εἰσπλέον πλησίστιον, ὁ δὲ βλακίστατος πορθμεὺς ἀντὶ νὰ τ' ἀφήσῃ νὰ διαβῇ ἀπ' ἐμπροσθεν ἡμῶν, ἠθέλησε νὰ μᾶς δείξῃ τὴν *παλλικαριά του*, καὶ ἤρχισε νὰ διατείνηται καὶ νὰ κωπηλατῇ ὅλαις δυνάμεσιν, λέγων, ὅτι δὲν τὸ εἶχεν *ὀγουῦρι* νὰ τοῦ κόψουν πρωΐ πρωΐ τὸν δρόμον. Πρὶν ὅμως δυνηθῇ ν' ἀποτελειώσῃ τὸν λόγον του προφθάνει τὸ ἱστιοφόρον πλοιάριον καὶ πάφ! μᾶς ἀνατρέπει λίαν *ὀγουρλούδικα*. Ἐγὼ δὲ πάραυτα ἁρπάζω τὴν νεάνιδα ὄπισθεν ἐκ τῆς κόμης διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς καὶ διὰ τῆς ἑτέρας κολυμβῶν ἀνενδότως καὶ ἀγωνιζόμενος παντὶ σθένει κατώρθωσα ν' ἀναβιβάσω τὴν φίλην μου εἰς τὴν ἐπιφάνειαν· μόλις δ' ἀναπνεύσασα καὶ συνελθοῦσα — « Πάτερ μου, » ἐφώναζε, « ποῦ εἶναι ὁ ταλαίπωρος πατήρ μου; » Ἐγὼ δὲ στραφεὶς εἶδον αὐτὸν προσκολλώμενον ἐπὶ τῆς τρόπιδος τοῦ ἀνατραπέντος ἀκατίου, εἰς ἣν κατώρθωσε ν' ἀναβῇ, ἦτο δὲ λυπηρὸν νὰ ἀκούῃ τις αὐτὸν ὀδυρόμενον καὶ μὲ τόνον φωνῆς σπαραξικάρδιον καὶ φωνάζοντα τὸ φίλτατον θυγάτριόν του. Ἐν τούτοις τὸ ἱστιοφόρον πλοιάριον κατεβίβασε πάραυτα τὰ ἱστία του καὶ προσελθὼν παρέλαβεν ἡμᾶς ἅπαντας πλὴν τοῦ ταλαιπώρου πορθμέως, ὅστις ζητῶν ν' ἀποφύγῃ τὸ κακὸν *ὀγουῦρι* ἀφῆκε τὰ κῶλα ἐν τῷ πυθμένι τοῦ Βοσπόρου.

Περιττὸν νομίζω νὰ σᾶς εἴπω, κύριε συντάκτα τοῦ Φιλοκάλου, ὅτι ὁ σεβάσμιος πατὴρ τῆς Θελξιόπης μου, θεωρῶν με (εἴτε δικαίως εἴτε ἀδίκως) ὡς σωτῆρα αὐτῆς μοὶ προσήνεγκεν αὐτὴν (θησαυρὸν ἀνεκτίμητον) πρὸς ἀμοιβὴν τῆς ἀφοσιώσεώς μου, καὶ ἤδη ἀπὸ ἑνὸς ἔτους διατελῶ ὁ εὐτυχέστατος τῶν συζύγων, καὶ πατὴρ ἑνὸς τέκνου. Ἡ φιλτάτη αὕτη σύζυγός μου σᾶς ἀσπάζεται καὶ προτείνει νὰ σᾶς κάμῃ *κουμπάρον* εἰς τὸ δεύτερον τέκνον της ἐὰν εὐαρεστηθῆτε νὰ δημοσιεύσητε τὴν ἱστορίαν μας ταύτην. Ἐγὼ δὲ, en attendant, σᾶς στέλλω διὰ τῆς προσεχοῦς εὐκαιρίας δύο ὀκάδες *μποχτσᾶ τουτοῦνι*, καὶ ἓν κουτίον ὡραιότατα *ῥαχάτ-λουκούμια*. Ἐρρῶσθε.

Ὁ συνδρομητής σας

ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ.

Σ. τοῦ Σ. Ἀσμένως καταχωρίζομεν τερπνὰ διηγημάτια συνοδευόμενα μὲ *μποχτσᾶ-τουτοῦνι* καὶ *ῥαχάτ λουκούμια*.

ΤΟ ΖΑΧΑΡΟΚΑΛΑΜΟΝ.

Τὸ ζαχαροκάλαμον πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς προϊὸν τῆς Κίνας· δισχίλια περίπου ἔτη πρὶν γνωρίσωσι τοῦτο οἱ Εὐρωπαῖοι, καὶ πολὺν χρόνον πρὶν μάθωσι τὴν χρῆσιν αὐτοῦ τὰ λοιπὰ τῆς Ἀνατολῆς ἔθνη, ἐκαλλιεργεῖτο εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν ἐκείνην. Προσέτι πολὺν χρόνον μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς μεταφορᾶς τῆς σακχάρεως εἰς τὰ λοιπὰ ἔθνη ἐπεκράτει ἄγνοια ἐντελεστάτη περί τε τῆς φύσεως καὶ τοῦ τρόπου τῆς παραγωγῆς αὐτῆς. Πιθανὸν ὅτι οἱ Σῖναι, οἵτινες ἔδειξαν πάντοτε ἔχθραν ἀνίκητον κατὰ πάσης πρὸς ἀλλοεθνεῖς ἐπιμιξίας ἐτήρουν ἐπίτηδες μυστικὴν καὶ καθίστων μυστηριώδη τὴν ὑπόθεσιν ταύτην.

Τὰ περὶ ζαχαροκαλάμου ἐγνωστοποίησε κατὰ πρῶτον σαφῶς ὁ περιηγητὴς Μάρκος Πόλος κατὰ τὰ μέσα τῆς δεκάτης τρίτης ἑκατονταετηρίδος,

καί τοι πρὸ αὐτοῦ εἶχον διαδοθῆ ὀλίγαι περὶ τούτου εἰδήσεις. Τὸ φυτὸν μετεκομίσθη ὀλίγον ὕστερα εἰς τὴν Ἀραβίαν, Νουβίαν, Αἴγυπτον καὶ Αἰθιοπίαν, ὅπου ἐκαλλιεργήθη ἐκτεταμένως. Ἐν Εὐρώπῃ τὸ ζαχαροκάλαμον ἐφάνη κατὰ πρῶτον περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος, ἤρχισε δὲ τὴν καλλιέργειαν αὐτοῦ ἡ Σικελία, ἀφ' ἧς μετέβη εἰς Ἱσπανίαν Μαδέραν καὶ τὰς Κανάριους νήσους. Ὀλίγον μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κολόμβου ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς μετεκομίσθη τὸ φυτὸν τοῦτο εἰς τὴν Χαΰτην καὶ Βραζιλίαν, ὅθεν κατὰ μικρὸν ἐξηπλώθη καθ' ὅλας τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας.

Τὸ ζαχαροκάλαμον αὐξάνει μᾶλλον ἢ ἧττον κατὰ τὴν φύσιν τῆς γῆς. Εἰς νέον καὶ ὑγρὸν χῶμα ῥθάνει ἐνίοτε τὸ ὕψος ἐννέα πηχῶν, ἀλλαχοῦ εἶναι πολὺ χαμηλότερον. Πληθύνεται δὲ πάντοτε διὰ τῆς φυτεύσεως παραφυάδων. Τὸ σκάλισμα ζαχαροκαλαμῶνος εἶναι ἐργασία κοπιωδεστάτη, καθ' ὅσον μάλιστα γίνεται ἐξ ἀνάγκης ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας ἡλίου τροπικοῦ. Πρότερον μὲν τὸ ἔργον ἐξετελεῖτο διὰ χειρῶν, ἀλλ' ἤδη εἰσήχθη τὸ ἄροτρον ὅπου ἐπιτρέπει ἡ φύσις τῆς γῆς μετ' ὠφελείας μεγάλης τοῦ τε ἰδιοκτήτου καὶ τῶν ἐργατῶν. Ἡ φύτευσις τῶν καλάμων δὲν ἀνανεοῦται κατ' ἔτος· διότι τοῦτο ἀπαιτεῖ χεῖρας πολλὰς καὶ ἔξοδα οὐκ ὀλίγα, ὅπερ ἤθελεν ἀναβιβάσει τὴν τιμὴν τῆς σακχάρεως τοῦ ἐμπορίου.

Κατασκευὴ Σακχάρεως.

Ὅταν τὰ καλάμια ὡριμάσωσιν ἐντελῶς κόπτονται μέχρι τοῦ ἐδάφους, καὶ διαιρούμενα εἰς κομμάτια ἁρμοδίου μήκους, δένονται καὶ μεταφέρονται εἰς τὸν μύλον. Ἀφοῦ δὲ διέλθωσι δὶς διὰ τῶν κυλίνδρων τοῦ μύλου τούτου, ἐκθλίβεται ὅλος αὐτῶν ὁ χυμός, ὅστις συνάγεται εἰς δεξαμενήν, καὶ θερμαίνεται ἀμέσως, διότι ἄλλως ὀξυνίζει. Πρὸς ἀποχώρησιν τῶν ἐν τῷ χυμῷ εὑρισκομένων ἀκαθαρσιῶν προστίθεται ὀλίγη ποσότης λειοτετριμμένης ἀσβέστου ἢ ἀσβεστονέρου· ἀφοῦ δὲ συναχθῶσιν αὗται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν δι' ἐλαφρᾶς θερμότητος, καὶ ἀφαιρεθῶσιν, αὐξάνεται ἡ θερμότης μέχρι βράσεως τοῦ χυμοῦ, ἵνα ἐξατμισθῇ τὸ ἐν αὐτῷ ὕδωρ, καὶ συμπυκνωθῇ ὁ χυμός, ὥστε ψυχρανθεὶς νὰ λάβῃ κοκκωτὸν σχῆμα.

Ἀφοῦ ψυχρανθῇ ἱκανῶς ἡ σάκχαρις ἐντὸς ῥηχῶν σκαφῶν, βάλλεται εἰς κάδους, ἐντὸς τῶν ὁποίων μεταφέρεται εἰς τὸ ἐμπόριον. Οἱ κάδοι οὗτοι ἔχουσι τρύπαν ὑποκάτωθεν, καὶ θέτονται ὄρθιοι ὑπεράνω μεγάλης τινὸς δεξαμενῆς, ἔνθα στραγγίζεται τὸ ζαχαρόμελι (malasses), ὅσον δηλαδὴ μέρος τῆς σακχάρεως δὲν κρυσταλοῦται. Τὸ ζαχαρόμελι τοῦτο συναθροίζεται ἀκολούθως καὶ μεταφέρεται εἰς τὸ ἐμπόριον ὡς σεράπιον ἢ πρὸς κατασκευὴν ῥουμίου.

(Ἐκ τοῦ Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς.)

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Ξένος τις ἠρώτα χθὲς νεανίαν τινά, ἂν ἡ Ἑλλὰς εὑρίσκεται ὑπὸ νόμους. Εὑρίσκεται εἰς ὑπανάγκους Αὐστριακοὺς, τὸν ἀπεκρίθη.

(Ἐκ τοῦ Φωτὸς).

Τίνος τὰ κάλλιστα ἔργα καταπατοῦνται τὰ μάλιστα; — Τὰ τοῦ ὑποδηματοποιοῦ· διότι βέβαια τὰ καλὰ ὑποδήματα βαστοῦν περισσότερον.

Ὁ ἀποκτῶν παιδείαν καὶ μὴ ποιῶν κοινωφελῆ χρῆσιν αὐτῆς ὁμοιάζει μὲ ὄνον φορτωμένον βιβλία.

Στρατηγός τις, ἐν ᾧ οἱ χειροῦργοι ἔμελλον ν' ἀποκόψωσι τὸν πόδα του, παρετήρησε τὸν ὑπηρέτην του ἱστάμενον πλησίον καὶ κλαίοντα. « Βρὲ Θωμᾶ, εἶπε, τὰ κλάμματα σ' ἐπῆραν; αὐτὸ εἶναι ὑπόκρισις· θαῤῥῶ πῶς θέλεις νὰ γελᾷς, ἐπειδὴ θὰ ἔχῃς νὰ παστρεύῃς ἕνα μόνον ὑπόδημα. »

Ἡ ἀντιλογὴ δὲν εἶναι κλοπή. Ὅταν ὑπάγῃς εἰς τὸν χορὸν βάλε τὸ παλαιὸν καπέλλον σου.

Αἴνιγμα καὶ λύσις. Τί εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὁμοιάζει πολὺ μὲ τὸ πέταλον τοῦ ἵππου; — Τὸ πέταλον τοῦ ἵππου.

Ἀργία μήτηρ κακίας. Ἀναμφιβόλως ἡ ἔλλειψις ἐργασίας ἔκαμε τὴν Εὔαν ν' ἀκούσῃ τοὺς λόγους τοῦ Σατανᾶ. — Ἂν εἶχε κάμμίαν ἐσθῆτα ἀπὸ συκόφυλλα νὰ ῥάψῃ ἐν ᾧ ὁ Ἀδὰμ ἔλλειπεν εἰς τὸ γραφεῖόν του τὸ ὀλέθριον μῆλον δὲν ἤθελε φαγωθῇ.

Ὀνόμασόν με ἂν θέλῃς νὰ μὲ καταστρέψῃς — Σιωπή.

Ποία λέξις καθίσταται βραχυτέρα προσθέσει τῆς παραθετικῆς καταλήξεως; — Ἡ λέξις *βραχεῖα*.